ANUL II. — Nr. 21—22 1 SEPTEMBRIE 1926

INFRĂŢIREA ROMÂNEASCĂ

Organ al „Ligii Apărării Naţionale Creştine"

Intrunirea Marelui Consiliu al L. A. N. C. din Iaşi

dela 15 August 1926

Comunicat

Marele Consiliu al L. A. N. C. întrunit astăzi Duminică 15 August 1926 la Iaşi sub preşidenţia dlui Prof. A. C. Cuza, dezaprobă în unanimitate campania dusă împotriva Ligii, prin ziarul „Cuvântul".

Marele Consiliu îşi exprimă desăvârşita sa încredere în preşedintele Ligii, d. Prof. A. C. Cuza.

SS. General I. Tarnoschi, General-Doctor Macridescu, General G. Marcu, Dr. N. Paulescu, prof. universitar, I. Găvănescul, prof. universitar, deputat, dr. C. Şumuleanu, prof. universitar, deputat, dr. Valeriu Pop, avocat, deputat, I. Cătuneanu, prof. universitar, Iuniu Lecca, deputat, M. P. Florescu, deputat, Paul Iliescu, deputat, dr. Haralamb Vasiliu, deputat, G. Cârlan, deputat, G. D. Miulescu, avocat, Const. Calmuschi prof., Colonel I. Neculcea, M. Manea, Cristache Solomon, dr. V. Peteu, dr. A. Popescu Vaslui, Traian Mageru, Prof. Virgil Pau, Em. D. B. Vasiliu, dr. P. Fodor, Remus Iliescu, Ion Gheorgiu, avocat, Bălţi, dr. T. Cătălin, Victor Ternoveanu, Ing. Bejan, Dr. Titu Malaiu, prof. Gh. A. Cuza, Petre I. Jecu, G. N. Neştian, Donca Manea, I. O. Iliescu, Costia Rovine, Const. Piţu, prof. ing. C. N. Ciime, Zaharie Voronca, G. G. Stroici, G. H. Surlaşu, Col. Pătrăşescu, Comandor Manolescu, Maior A. C. Cristopol, Al. Dobreanu, Virgil Petrescu, Gr. Berciu, Ignat Danielevici, Dr. Divdale, Ing. V. I. Georghiu, Ilie Gârneaţă, Mihai Bicleanu.

HOTĂRÂRI

Alegerile parţiale

L. A. N. C. va candida în alegerile parţiale de la 6 şi 12 Septembrie 1926. Candidaţii Ligii sunt:

Pentru Cameră: La Bihor *dr. P. Fodor,* la Ialomiţa *Em. D. B. Vasiliu.*

Pentru Senat: la Ilfov *Prof. dr. N. Paulescu,* la Chişinău *General I. Tarnovschi,* la Tutova *Col. I. Neculcea,* la Buzău *prof. Gh. Maxen,* R.-Vâlcea *(se va hotărî).*

Chestiuni generale

L. A. N. C. şi Biserica.

Văzând campania de presă deschisă în unele ziare, cu intenţia de a prezenta Liga într'o lumină falsă şi a mistifica programul clar al ei, faţă de biserică, Liga declară că singura normă de care înţelege să se conducă se află precizată în programul său la Cap. IX: „Despre problemele Bisericeşti", al cărui rezumat este că Liga stă pe baza credinţei Bisericilor naţionale, de învăţătura lor nu se atinge, şi urmăreşte reprimarea tuturor sectelor contradictorii acestei învăţături.

L. A. N. C. şi Minorităţile etnice.

Acţiunea Ligii faţă de minorităţile este strict determinată de doctrina şi de programul ei, şi are la bază deosebirea dintre minorităţile creştine (art. 6) şi minoritatea jidănească (art. 7).

Atitudinea L. A. N. C. faţă de minorităţile creştine se rezumă în următoarele: „In urma vitregiei trecutului minorităţile conlocuitoare au o superioritate economică faţă de noi, care e în disproporţie supărătoare cu importanţa lor numerică în aceasta ţară. Din acest motiv şi ca un act de dreptate pentru trecutul nostru sbuciumat se impune creiarea unui just echilibru în baza principiului proporţionalităţii".

Liga pune în vedere minorităţilor creştine interesul ce-l au, înlăuntrul Statului românesc, de a nu se amesteca cu Jidanii.

L. A. N. C. şi tinerimea

Fiind o mişcare naţională determinată de necesitatea luptei de rasse a Românilor contra Jidanilor, Liga, în principiu, nu admite lupta de clasă între elementele aceleaşi naţii, şi mai puţin încă lupta de vârste între tinerii şi bătrânii aceleaşi generaţii, luptă pe care o socoteşte absurdă.

O generaţie reprezintă toate elementele active, bătrâne şi tinere ale unei epoce determinate. Deosebire poate dar să existe numai între generaţia nouă şi generaţia veche, din punctul de vedere social şi politic.

In înţelesul acesta, constituită pentru rezolvirea problemei jidăneşti datorită neprevederei generaţiei vechi, Liga raprezintă generaţia nouă, formată din toate elementele conştiente şi active ale timpului ei.

In ce priveşte tinerimea, Liga lucrează mai ales în interesul tinerimei, căreia îi aparţine viitorul, şi deci ea se va folosi de toată truda acelor bătrâni, cari se jertfesc pentru restabilirea Românilor în drepturile lor de avere şi de cultură prin eliminarea Jidanilor.

Tinerimea a fost primită cu toată dragostea în organizaţia Ligii, care se consideră ca o şcoală de patriotism, făcută să pregătească pe tineri pentru sarcina. cu aşa de grea răspundere, de mai târziu, a cârmuirei intereselor Statului. Ca un simbol al acestei concepţii, stă faptul că în comitetul executiv al Ligii, alături de cei mai bătrâni, investiţi cu toată autoritatea unei lungi cariere, au fost introduşi şi tineri, cari au candidat în alegerile generale pe listele Ligii.

Liga aminteşte tinerimei doctrina şi programul ei şi îi pune în vedere încă odată primejdia de care este ameninţată naţia românească din partea Jidanilor. Liga care chiamă tinerimea pentru a lua parte la luptă şi a se forma prin studii serioase, prin experienţă şi prin formarea caracterelor, ca să poată conduce mai departe, la timp, destinele neamului.

Liga ia act că adevăraţii reprezen-

tanţi ai tinerimei româneşti de pretutindeni au stat oricând alături de dânsa.

L. A. N. C. şi fascismul „Cuvântului"

Prin procesul verbal dela Câmpulung (Bucovina), din 10 Aug. 1925 organizaţia „Fasciei Naţionale Române", s'a contopit în organizaţia politică, economică şi culturală a Ligii, pe baza doctrinei, programului, statutului şi regulamentului Ligii.

Acum în urmă, o nouă manifestaţie, dar cu doctrina maurrasistă, propunându-şi, între altele să înlocuiască parlamentul naţional prin parlamentul corporativ, s'a produs prin ziarul „Cuvântul" înfăţişându-se ca „naţionalism integral".

Faţă de echivocul pe care voieşte să-l producă aceasta înscenare, prin falsificarea cuvântului naţionalism, adăugându-i aparenţa fascismului, ca o metodă mai energică şi mai efectivă decât a Ligii, lăsând toate celelalte la o parte, Liga se opreşte înaintea următoarei întrebări:

Care este atitudinea acestui naţionalism integral fascist, maurras-ist, antidemocratic şi antiparlamentar, faţă de problema jidănească?

La această întrebare răspunde regisorul însăşi al acestei însărcinări d. Titus Enacovici, prin ziarul „Cuvântul" dela 4 August a. c. sub titlul o explicaţie în polemică cu organul nostru „Apărarea Naţională" zicând:

„Apărarea Naţională" într'o pagină întreagă vrea să demonstreze că sunt asociat într'o bancă în calitate de comanditar cu un evreu d. M. Reiff".

„Ce era nevoe de atâta cazná! E perfect adevărat!"

„Dealtmintrelea pot asigura pe d. Cuza că contractul va fi reînoit, atât de bine mă simt în compania d-lui Reiff".

„Pot servi însă d-lui A. C. Cuza antecedente. Nu sunt la întâia tovărăşie cu evreii. Până în Februarie 1926 am fost asociat cu d. Reichowsky; sunt deci un recidivist".

„Nu consider că faptul că cineva s'a născut evreu constitue o descalificare, cum crede d. A. C. Cuza, de aceea am fost totdeauna adversarul . . .

„Nu consider că formula „Jos Jidanii" constitue o reţetă pentru toate boalele de care suferă o societate".

„Sunt naţionalist. Sunt în contra acelei părţi de Saşi, Ucrainieni, Evrei cari nu vreau să admită ideea de Stat naţional român".

„Sunt prieten cu Saşii, Ungurii, Ucrainienii, Evreii cari admit această concepţie".

„Aceasta este politica noastră celor dela „Cuvântul".

„Dacă d. A. C. Cuza a crezut altfel, s'a înşelat. Nu suntem antisemiţi, ci naţionalişti integrali". — („Cuvântul" din 4 August 1926).

Din această explicaţie Liga constată: „Naţionalismul integral" a fasciştilor dela „Cuvântul" însemnează naţionalism cu Jidanii.

Naţionalismul integral, însemnează dar părăsirea oricărei acţiuni de rezolvire a problemei Jidăneşti, prin eliminarea Jidanilor, cu cari din contra înţeleg să stea împreună.

Marea reformă a înlocuirei parlamentului naţional cu parlamentul corporativ, ar avea ca rezultat să întroducă Jidanii în parlament, ca reprezentanţi aproape exclusivi ai corporaţiilor comerţului, meseriilor, industriilor şi exploatatorilor de tot felul, aflate astăzi în cea mai mare parte în mâinile Jidanilor.

Deocamdată, lupta constituţională sterilă pentru schimbarea parlamentului, nu ar fi decât să ne desbine între noi şi să distrugă atenţia obştească a Românilor dela rezolvirea problemei jidăneşti.

Fascismul „Cuvântului", nu este dar decât o diversiune în interesul Jidanilor, pe care Liga o denunţă opiniei publice româneşti.

Cu acest prilej Marele Consiliu al L. A. N. C. la propunerea d-lui C. Şumuleanu şi prin aclamaţiuni şi glasul Preşedintelui aduce mulţumirea d-lui Em. D. B. Vasiliu pentru răspunsul dat ziarului „Cuvântul".

Desăvârşirea organizaţiei şi intensificarea activităţei L. A. N. C.

Modificarea regionalelor.

Regionalele au fost modificate sporindu-se numărul lor la 20.

Revizuirea statutului şi regulamentului.

Se numeşte o comisiune compusă din d. Valer Roman, Maior Cristopol şi Em D. B. Vasiliu, care să modifice unele articole din statute şi regulament, după discuţiile urmate.

Schimbări în comitetul executiv

Au fost aleşi ca membri în comitetul executiv dnii Ing. M. P. Florescu deputat, C. Fedeleş prof. universitar, Gh. A. Cuza prof. universitar, dr. P. Fodor profesor.

Preşedintele L. A. N. C.
A. C. Cuza.

Contestaţia dlui Dr. Valeriu Pop deputat al L. A. N. C. pentru invalidarea mandatului dlui Szele Bela

(Şedinţa Adunării Deputaţilor din 9 Iulie 1926)

Avem acum contestaţia privitoare la d. Szele Bela.

D. C. Meissner, preşedinte de vârstă:

D. Valeriu Pop are cuvântul.

D. Valeriu Pop: D-lor, când am luat asupra mea sarcina de a susţine contestaţia de invalidare a d-lui Szele Bela, mi-am dat perfect de bine seama că este unul din cele mai delicate roluri ce urmează să îndeplinesc, deoarece în legătură cu acest caz se pune o chestiune care, atât din punct de vedere personal, cât şi din multe alte considerente. poate să atingă fie susceptibilitatea personală, fie susceptibilitatea naţională. Chiar deaceea sunt hotărât şi-mi voi da toată silinţa, în cursul desvoltării motivelor acestei contestaţiuni, să fiu cât se poate de potolit, să fiu cât se poate de urban, pentru a nu da nici un motiv ca aceste susceptibilităţi să fie atinse câtuşi de puţin.

Pentru a înţelege cazul d-lui Szele Bela este nevoie, ca să fac un mic istoric al situaţiei, în care d-sa se găseşte la „Brassoi Lapok", pentrucă toate motivele pe cari se bazează această contestaţie, sunt o urmare directă a atitudinii pe care d. Szele Bela personal, sau ziarul de sub conducerea d-sale, a înţeles să o ia faţa de Dinastia noastră, înainte de război şi în cursul războiului şi faţă de Statul român şi de siguranţa Statului român, după înfăptuirea României Mari.

D-lor, ziarul „Brassoi Lapok" este proprietatea a trei domni cari se numesc: Grünfeld Nicolae, Grünfeld Samoil şi Cahane Bernard, în consecinţă, toţi trei proprietarii acestui ziar sunt evrei, şi vă rog ca să ţineţi seamă de acest lucru, pentrucă este o coincidenţă interesantă ca întotdeauna, de câte ori este vorba de o acţiune îndreptată contra intereselor Statului român, de câte ori este vorăb de o agitaţie subversivă, de câte ori este vorba de un act de disoluţiune îndreptat contra Statului român, găsim reprezentanţii acestei

naţiuni, fie ca autori morali, fie ca autori materiali. (Aplauze pe băncile Ligii Apărării Naţionale Creştine).

Atunci, când se va pune, de către noi, problema jidănească, în toată întregimea sa, atunci aceasta a mea afirmaţie va fi dovedită cu acte irefutabile. Şi până atunci însă, vă rog să binevoiţi a urmări gazetele şi a vedea în toate comploturile, în toată acţiunea subversivă, toate agitaţiunile, toată propaganda clandestină, rolul jucat de jidani şi d-voastre vă veţi putea convinge despre adevărul celor afirmate de mine.

Astfel, când noi vom pune problema, d-voaste veţi fi în cunoştinţă de cauză pentru a aprecia cele ce vom spune.

După această paranteză trec la cazul d-lui Szele Béla. D. Szele Béla în mod formal, este prim-redactorul acestui ziar, care se numeşte „Brassoi Lapok" din Braşov.

Insă d. Szele Bela nu este un prim-redactor oarecare, este un prim-redactor „sui generis". Veţi vedea d-voastre din câteva pasagii cuprinse în convenţia încheiată între d. Szele Bela şi proprietarii acestui ziar, că d. Szele Bela nu este un simplu prim-redactor, ci este un prim-redactor „sui generis" cum am spus.

Iată ce spune acest contract, despre care am cunoştinţă. Acest contract s'a încheiat în anul 1912 şi d. Szele Bela, sau acei cari îl vor apăra şi vor susţine să fie validat, au toată posibilitatea de a arăta că acest contract nu mai este în vigoare, că alt contract s'a încheiat între proprietari şi d-sa şi că prin urmare şi raportul de drept între d-sa şi proprietari este cu totul altul decât cel care rezultă din acest contract, din care am să vă citesc pasagiile ce ne interesează.

La punctul 6, în acest contract, se spune: „că fără consimţământul d-lui Szele Bela nu se pot publica articole în gazetă".

Vasăzică, d. Szele Bela este stăpân absolut, este acel care dispune nu numai de articole cari urmează să se publice, dar şi de acelea cari nu urmează să fie publicate.

Art. 7. din acelaşi contract spune că „în redacţiune, pentru viitor, numai aceia pot primi posturi, fie salarizate, fie onorare, a căror angajare s'a hotărât de bun acord de către d Szele Bela şi Grünfeld Wilhelm".

In consecinţă, iată raportul adevărat dintre primul redactor pe de o parte şi proprietari de altă parte.

Proprietarii sunt aceia, cari conduc latura comercială a afacerii, dar stăpânul adevărat şi absolut al gazetei este primul redactor, d. Szele Bela. In consecinţă, d-sa are toată răspunderea şi exclusiva răspundere pentru tot ceeace se scrie în acest ziar.

D-lor deputţai, nu o să expun pe larg tot ceeace d. Szele Bela, fie personal, fie prin gazetă a scris în contra dinastiei, în contra ţării româneşti înainte de războ: şi în cursul războiului. S'au spus acolo cuvinte şi insulte cari nu pot fi reproduse nici între patru ochi, fără a ne face vinovaţi de lèse-majestate. Dar aceasta nu importă. Şi accentuez aceasta în faţa d-voastre. Atunci d. Szele Bela era cetăţean al unui Stat străin şi indiferent care era raportul între Statul român şi acel Stat, era în drept ca să înţeleagă datoria sa de cetăţean al acelui Stat, după cum credea de cuviinţă. Şi nimeni dintre noi, în mod logic nu-i poate face nici o învinuire, sau să ceară invalidarea sa de pe urma faptelor sau scrierilor sale dinainte de înfăptuirea unirii Transilvaniei cu România. Totuşi, d-lor, deoarece reprezentanţii maghiarimei în acest Parlament, membri ai partidului ghiar, au ţinut să declare dela această tribună că doresc o convieţuire armonioasă cu poporul românesc, că doresc să colaboreze la consolidarea acestui Stat, a fost cel puţin o indelicateţă din partea lor ca să desemneze ca şi candidat din partidul maghiar şi mai ales să ajungă în această Cameră ca trimis de poporul maghiar, un domn care la un moment dat a ştiut să aibă fraze ofensatoare pentru dinastia noastră, cuvinte insultătoare pentru Statul român.

A fost o indelicateţă, pentrucă astfel s'a făcut o provocaţiune la adresa noastră, o provocaţiune la adresa noastră şi la sentimentul nostru de demnitate naţională. Iată de ce regret, d-lor, că s'a făcut această indelicateţă. Dacă însă, ceeace a scris . .

D. Manu: Dar din partea partidului poporului, care a pus candidat pe aceeaş listă pe Szele Bela, nu a fost indelicateţă?

D. Valeriu Pop: Imi rezerv dreptul de a răspunde la aceasta întrebare în partea a doua a cuvântării mele, când cred că voiu satisface pe părintele Manu şi în această privinţă.

D-lor, din punct de vedere al invalidării sau validării mandatului d-lui Szele Bela, tot ceeace a făcut d-sa înainte, nu are importanţă, pentrucă acest lucru nu se poate judeca decât din punct de vedere al delicateţei sau nedelicateţei partidului maghiar, candidându-l pentru Adunarea deputaţilor. Ceeace însă ne importă şi ceeace constitue un motiv de invalidare, sunt faptele d-lui Szele Bela, după înfăptuirea României-Mari, după unirea Transilvaniei cu ţara mumă.

Din acest moment, tot ce d-sa a făcut este dreptul nostru ca să judecăm şi întrucât judecata noastră ar fi, că există un motiv legal de invalidare, urmează să-i aplicăm dispoziţiunile legii. D-lor, astfel de fapte există. Cum s'au constatat aceste fapte?

In Cluj apare o revistă, care la un moment dat, a publicat o serie de articole, prin care atacă cu ultima vehemenţă, jurnalul „Brassoi Lapok" şi pe d. Szele Bela, prim-redactor, respectiv tovarăş de proprietate la această gazetă. Care era în rezumat motivul acestor atacuri? Motivul acestor atacuri în două cuvinte era că „Brassoi Lapok" înţelegea să fie în acelaş timp subvenţionat de guvernul maghiar şi să primească subvenţie şi dela guvernul român. Că „Brassoi Lapok" înţelegea, în urma legăturilor sale cu guvernul din Budapesta să ducă o campanie duşmănoasă faţă de Statul român şi, în acelaş timp pentru articole de laudă la adresa unor miniştri, publicate în acest ziar, să încaseze şi anumite subvenţiuni dela guvernul român.

Voci de pe băncile majorităţii: Care guvern român?

D. Valeriu Pop: Guvernul liberal.

D. Eduard Mirto (de pe băncile partidului liberal): Vă legaţi de noi? (Ilaritate).

Voci de pe băncile majorităţii: Care ministru?

D. Valeriu Pop: Fostul ministru de interne pe vremuri, d. Artur Văitoianu, care dupăce un timp a subvenţionat pe unul dintre colaboratorii acestui ziar, care era aici în Bucureşti, s'a convins că a fost tras pe sfoară, şi atunci pur şi simplu, i-a dat afară pe acei doi reprezentanţi ai ziarului „Brassoi Lapok", cari s'au mai adresat guvernului românesc şi fostului ministru de interne, Artur Văitoianu. Despre acest lucru se face menţiune în sentinţa pe care în parte voiu avea onoarea să v'o citesc.

In urma acestei campanii, „Brassoi Lapok" simţindu-se calomniat, a deschis acţiune publică contra revistei „Gyilkos", respectiv contra directorului acestei reviste. De oarece „Brassoi Lapok" a ştiut să prezinte în aşa fel şi formă în faţa ministerului public din Cluj, chestiunea, încât să rezultă că „Brassoi Lapok" ar fi o instituţie culturală şi deoarece calomnia s'a săvârşit prin presă, ministerul public a crezut de cuviinţă ca să preia acuzarea şi ministerul public să facă acţiune publică de calomnie săvârşită prin presă contra dlui Györi. Procesul s'a desbătut în faţa Tribunalului din Cluj, s'au audiat martorii invocaţi de apărare, de oarece acuzatul a cerut ca. să aibă posibilitatea să facă dovada afirmaţiunilor sale. Şi atunci, în faţa tribunalului, unul din martori a declarat următoarele. Tribunalul, în sentinţa sa face un rezumat al acestor declaraţiuni: „In ce priveşte subvenţia maghiară din depozit a martorului Andrei Chiş, depoziţie confirmată prin jurământ, care a fost angajat în calitate de redactor auxiliar la ziarul „Brassoi Lapok" dela luna Aprilie 1922, până la luna Decemvrie 1922, rezultă că ziarul „Brassoi Lapok" este în serviciul guvernului Horthy, şi anume din împrejurarea că ziarul era sub domnia lui „Duna Posta", ceeace însemnează poşta dunăreană, care era un fel de subsecţie a biroului de presă central, care biurou era sub conducerea lui N. Kosma, aghiotant al lui Horthy. „Aceasta o constată una din depoziţii. Din depoziţiile celorlalţi martori şi în special din depoziţiile experţilor, şi dacă îmi permiteţi să fac o referire la memoria d-voastre din gazetele româneşti se ştie că „Brassoi Lapok" respectiv Szele Bela atunci când erau tratative între guvernul român şi reprezentanţii Sovietelor la Viena în gazeta sa a cerut plebiscitul pentru Basarabia, un fapt care a indignat toată opinia publică românească care a indignat şi a îndemnat la o ieşire violentă toată presa românească, natural, în afară de presa din strada Sărindar. (Aplause pe băncile Ligii Apărării Naţionale Creştine).

D. A. C. Cuza: Şi ziarul „Aurora".

D. Valeriu Pop: După ce în rezumat sentinţa dă toate mărturiile făcute de către martorii interogaţi la urmă constată în fapt următoarele: „tribunalul luând în consideraţie depoziţiile martorilor de mai sus confirmate prin jurământ, cu această ocaziune a desbaterilor principale, deduce în privinţa subvenţiunii maghiare, că ziarul „Brassoi Lapok" a stat în legături cu guvernul maghiar şi că a primit subvenţiuni şi ajutoare dela acest guvern. In ce priveşte subvenţiunea guvernului român că de fapt „Brassoi Lapok" dela guvernul român a beneficiat de favoruri multe şi că colaboratorul a primit leafă fixă de 4000 lei lunar".

In consecinţă, este o sentinţă judecătorească care constată că acest ziar a fost în serviciul guvernului maghiar, dela care a primit subvenţiuni, dela care a primit indicaţiuni în ce fel şi formă să facă propagandă aici în ţara românească.

Ştim cu toţii şi este un fapt netăgăduit, că în acest ziar al cărui prim-redactor Szele Bela s'a grăbit să depună jurământul de fidelitate faţă de Statul Român, în acelaş timp a făcut o deşăntată agitaţie pentru a opri pe toţi foştii funcţionari de naţionalitate maghiară ca să depună acest jurământ de fidelitate, aducând pe aceşti funcţionari în situaţiunea sau de a se repatria în Ungaria sau a fi muritori de foame aci, în ţara românească.

In consecinţă, exista aceste două fapte constatate judecătoreşte, că ziarul „Brassoi Lapok" şi primul redactor Szele Bela a fost subvenţionat şi în serviciul guvernului maghiar şi în timpul când România să găsea într'o situaţie diplomatică critică, acest ziar a înţeles să fie alături de duşmanii patriei noastre. Aceste sunt temeiurile pe care se razimă contestaţia mea. Şi atunci cari sunt concluziile mele de drept?

Concluziile mele de drept le vom vedea, dupăce vom citi art. 27 punctul f. din legea electorală care spune următoarele: „Cei cari, după declaraţia de unire la regatul român a provinciilor eliberate au luptat sau uneltit în contra puterei armate a Statului român, ori s'au făcut vinovaţi de vre-o infracţie contra Statului român, constatate printr'o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, aceştia nu pot să fie aleşi, ca nedemni".

D-lor, faptele cari le-am expus sunt în mod evident, infracţiuni în contra Statului român, aceste fapte au fost constatate printr'o sentinţă judecătorească. In consecinţă, d-lor este un motiv legal de invalidare pentru d. Szele.

Din acest punct de vedere, nu mai am nimic de spus. Am însă de adăugat câteva consideraţii de ordin general.

D-voastre, ştiţi, din vorbirea pe care am rostit-o, în rândul trecut dela această tribună, că noi în mod principal suntem în contra oricărui pact încheiat între un partid politic românesc de o parte şi între o minoritate, privită ca corp naţional aparte, de pe altă parte.

In consecinţă, noi nu putem decât să reprobăm orice pact încheiat în aceste condiţiuni. Dece? Pentrucă, după părerea noastră, în situaţiunea momentană a ţării e inadmisibil şi dezastruos pentru interesele permanente ale naţiunii române de a se încheia un astfel de pact. Aţi făcut toate partidele această încercare.

Intâiu, în alegerile comunale, atât partidul dela guvern de atunci, partidul liberal, cât şi celelalte partide de opoziţie, şi rezultatul care a fost? Rezultatul îl avem în toate oraşele din provinciile alipite, în loc să se fi menţinut ceiace s'a câştigat în scurtul timp dela unire până acum, în loc ca să se fi făcut, prin alegerile comunale, un nou progres, pe calea de romanizare evolutivă a oraşelor, ceia ce este indispensabil vieţii noastre normale de Stat, s'a făcut un mare pas înapoi. S'a văzut cazul că în anumite oraşe, atât de mult au ajuns minoritarii de factori hotărâtori, încât au înţeles să forţeze mâna guvernului de atunci, pentru a şterge de pe listele lor pe foştii primari români, pentru motivul că aceşti foşti primari au avut o atitudine românească, că au ştiut să facă o propagandă culturală românească. Acest caz a fost cazul primarului dela Zalău, d. Nicodim Christea. Acelaş caz la Târgu-Murăş cu doctorul Dandea. In consecinţă, experienţa pe care partidele de opoziţie şi de guvern le-au făcut atunci nu au fost bune pentru interesele permanente ale Statului român

Am vorbit, dlor, de ceeace a fost constrâns să facă partidul liberal, când era la guvern, dar acelaş lucru l-au făcut şi partidele din opoziţie, partidul poporului şi cele două partide, cari formau opoziţia unită: partidul naţional şi partidul ţărănesc. Şi avem în Transilvania consilii comunale cum este la Cluj unde toate cele trei partide din opoziţie, cari formau blocul unic al opoziţiei democratice şi reclamau guvernarea, fiecare pentru sine n'au fost în stare nici cartelate să aleagă în consiliul comunal decât 13 români şi 17 minoritari, din cari 13 sunt jidani. (Intreruperi). D-lor, situaţiunea oraşelor, după cum voiu avea ocazia să desvolt cu alt prilej, când voiu face o desvoltare sintetică a acestei chestiuni situaţiune a celor

mai multe orașe din teritoriile alipite este o situațiune excepțională și artificială, și d-voastre care vă numiți cu toții domocrați, d-voastre cari ați știut să desființați toate situațiunile artificiale, creiate pentru indivizi, în cursul istoriei, cred că în mod logic, trebuie să pretindeți, chiar după principiile democratice desființarea situațiunilor artificiale și privilegiate creiate prin vitregia vremurilor, nu numai pentru indivizi, dar și pentru o colectivitate. Eu admit ca în orașele din regiuni locuite de unguri sau germani în masse compacte să se aleagă un consiliu comunal compus din minoritari, dar când văd un oraș artificial înstrăinat, înconjurat de o massă compactă de români, atunci evident că situațiunea acestui oraș constituie o lovitură față de pri cipiile democratice susținute de d-voastre, și deci, nu numai din punct de vedere național, ci și din punct de vedere democratic, este de dorit ca, nu în mod brutal, ci în mod evolutiv, acele orașe să revină la situațiunea normală de orașe românești, ca să poată să-și îndeplinească rolul lor firesc de a îndruma satele populate de fii neamului nostru.

D-lor, dacă rezultatul pactelor, în alegerile comunale trecute, a fost un dezastru, din punctul de vedere al intereselor naționale, tot dezastru au fost și aceste pacturi încheiate în alegerile generale. Aceste pacturi efectorale, au avut o singură justificare, pe care d. ministru de interne a spus-o aci, și anume de a încadra în ideea de Stat pe minorități. Ar fi însă timpul să fim sinceri față de noi și sinceri față de minorități.

D-lor, poporul român din Transilvania a trăit o mie de ani sub stăpânirea străină. De mult s'a întunecat în conștiința acestui popor, amintirea unei vechi vieți politice independente, fiindcă el a fost atât de îndepărtat, pe vremea principatelor lui Gelu, încât nu a mai rămas nici o amintire în conștiința lui. (Intreruperi).

D. I. Lupaș, ministrul sănătății și ocrotirilor sociale: Inexact.

D. Valeriu Popp: Și totuș, atunci când acest popor s'a trezit la o conștiință națională, atunci când acest popor s'a manifestat în viața politică a Ungariei, primul său act a fost de a refuza orice colaborare la consolidarea Statului maghiar, de a refuza încadrarea în ideea de Stat maghiar. Cel dintâi punct al programului partidului național a fost de a reclama autonomia Transilvaniei, ceeace nu a însemnat altceva decât refuzul categoric de a conlucra la consolidarea Statului unitar maghiar, nu a fost altceva decât refuzul de a se încadra în ideea de Stat maghiar. Guvernul maghiar a văzut imediat acest lucru, pentrucă urmarea normală a acestui punct de program a fost disolvarea partidului național. Și atunci, d-lor, noi, cari, după o mie de ani de subjugare, am refuzat în mod sistematic de a colabora la consolidarea Statului maghiar, putem fi atât de naivi să credem că minoritarii, cari au stăpânit asupra noastră o mie de ani, cari, după 7-8 ani dela unire, mai au încă vie în amintirea lor toată situația privilegiată de dominatori, au să se schimbe într'atât, încât să fie hotărâți de a se lepăda de ceeace a încântat sau ce a fost scump sufletului lor și de a colabora cu hotărâre la consolidarea Statului român? Nu numai că ar fi o naivitate să credem acest lucru, dar ar fi o insultă adresată acelor minoritari, și această insultă nu trebuie să le-o aducem. Acesta este adevărul. Și atunci, dacă acest motiv, pentru încheierea pactului, nu poate fi justificat, credem că o altă politică minoritară s'ar impune. Oricare ar fi părerea noastră în această privință, oricare ar fi, după aprecierile noastre, marginele ce urmează să se lase pentru jocul liber minorităților, trebuie ca ele să fie scoase din lupta dintre diferitele partide românești, pentrucă, în mod fatal, după cum se prezintă lupta între diferitele partide la noi, este inevitabil ca în timpul luptei minoritarii să fie puși într'o situație ca cea de acum, de a jigni interesele, de a jigni mândria, de a jigni susceptibilitatea poporului român și de a creia o astfel de situație, ca situația d-lui Szele Béla, a cărui invalidare trebuie să o discutăm astăzi. Cred, d-lor, că pentru ultima dată, s'a făcut această greșea'ă politică și că în viitor, toate partidele românești, reflectând mai matur asupra acestei chestiuni, se vor feri de a mai face această greșeală.

Dlor, terminând aceste considerațiuni generale, urmează ca d-voastre să vă rostiți potrivit conștiinței dvoastre și potrivit legii, pentrucă aveți o mare răspundere în fața opiniei publice românești. Și pentru că această răspundere rămâne întreagă asupra d-voastră, asupra acelor din majoritate, cum și asupra băncii ministeriale, potrivit conștiinței d-voastre, să vă faceți datoria. (Aplause pe băncile Ligii apărării naționale creștine).

Cum lucrează Francmasoneria

In articolul întitulat „despre Francmasonerie", publicat în numărul de 1 Februarie al acestei reviste, am desvăluit în mod incontestabil adevărata țintă destructivă a acestei secte oculte și am denunțat legătura vinovată dintre conducerea ei și fii lui Israel.

Cine are ceva de obiectat asupra luminei făcute, n'are decât să-și ridice glasul. Știu că invitația va rămâne fără urmare, pentru-că toți inițiații în ascunzișurile Francmasoneriei au interesul ca tăcere să domnească asupra acestei chestiuni. Dar totuși adevărul rămâne să smulgem vălul de pe chipul hipocrizei și să arătăm cum lucrează periculosul ordin masonic, spre a dărâma actuala ordine *creștină, socială* și *politică,* așa cum și-a destăinuit gândul în faimoasele instrucții adresate lui Garibaldi la 1860, cu prilejul ridicării lui la cea mai înaltă treaptă a ierarhiei masonice.

Ca să răstorni o stare de lucruri stabilită prin spiritul de ordine și silințele necontenite constructive ale unui șir de generații, trebue să ajungi la postul de unde poți comanda tuturora, să pui mâna pe frânele guvernului. Aceasta se face mai repede prin revoluție.

Cum însă revoluția nu poate fi produsă ori-când, urmează ca acapararea puterii să nu se înfăptuiască în mod fățiș ci prin mijloace ascunse, cari par inofensive, și anume prin întroducerea discretă și tot mai temeinică a fraților francmasoni în diferitele autorități, corpuri constituite și instituții ale organizației de Stat, așa încât aceștia să cunoască tot mersul administrației și vieții politice să o poată deci spina să o poată influența în sensul intereselor dictate de șefii masoni invizibili, și să îi poată imprima directivele destructive cu atât mai rapidă eficacitate cu cât vor pătrunde mai numeroși membri masoni în posturile de unde isvorăște influența și exercițiul puterii. Aceasta tactică nu este o simplă presupunere, ci rezultă din instrucția dată lui Garibaldi să *„se datoreze a pune la cale promovarea fraților masoni în guvernele statelor".*

Prefectul a fost urmat cu atâta sârguință și succes din partea francmasonilor în Franța, încât la 1902 o seamă de cetățeni, deșteptați în fața pericolului, au adresat Camerei o petiție cu următorul coprins:

„Subsemnații

„Considerând, că societățile secrete sânt interzise de lege;

„Că, asociația zisă Francmasoneria este de fapt, prin statutele ei, și prin propria-i mărturisire, o societate secretă;

„Că acest caracter secret, *delictuos prin el însuși*, dă o gravitate specială faptului că francmasoneria *caută să dea ordine guvernului, să impue legiuitorilor acceptarea proectelor de legi elaborate de ea, și că scopul ei pare a fi acapararea puterilor publice;*

„Că, întreține cu Francmasoneriile streine relațiuni oculte, și cu acest singur titlu, suspecte;

„Că, legea trebue să fie egală pentru toți;

„Că conștiința publică nu ar putea admite ca o societate politică și secretă să beneficeze de un regim de toleranță, atunci când legea se aplică societăților cari lucrează la lumina zilei;

„Roagă respectuos de Dnii Deputați de a cere Domnului Păstrător al Sigiliilor Statului, Dlui Ministru al Justiției, să aducă la îndeplinire principiul egalității tuturor cetățenilor înaintea legii, aplicând membrilor societății secrete zisă Francmasoneria, art. 13 al decretului-lege din 28 Iulie și 2 August 1848, menținut prin legea din 30 Iunie 1881".

Chestiunea referindu-se comisiei petițiunilor, această comisie a adoptat conclusiile deputatului raportor **Prache,** care și-a întemeiat raportul pe un studiu al chestiunii, formând o carte întitulată *„Le Pétition contre la Francmaconnerie"*, noua ediție complectată Paris 1905 având 362 pagini, Extragem din rezumatul succint al motivelor și concluziilor adoptate de comisia a 11-a petițiunilor" următoarea parte

„Din expozeul prezentat de raportor și din raportul prealabil, în care a coordonat și a consemnat extrase de documente secrete ce a putut să adune și să consulte, rezultă pentru Comisie **dovada:**

I. **In fapt:**

„Că asociațiile francmasonice și federațiile lor constitue societăți secrete *ascunzând, cu cea mai mare grijă scopul imediat ce urmăresc în ceasul de față și mijloacele lor de acțiune;*

„Că scopul imediat, urmărit de ele, *este acapararea puterilor publice; că ele (societațile francmasonice) voesc astfel să stabilească dominațiunea lor pentru a impune tuturor cetățenilor, în viața socială, doctrinele lor filosofice și politice; că intenția lor* — așa precum a fost desvăluită în 1890. de un orator, care a fost aprobat de toți aceia, cari aveau misiunea oficială să formuleze aspirațiunile lor — *este de a obține* **„ca nimeni să nu se mai mişte în Franța în afară de ele";**

„Că susnumitele asociațiuni, *împotriva ori-cărui drept și printr'o serie de mijloace nepermise, exercită o putere necontestată asupra Statului că această putere se manifesta prin acte, cari atentează la libertățile și drepturile cetățenilor, prin încălcări asupra puterilor constituite și printr'o ingerință crescândă pornită contra serviciilor publice.*

„Că ele obțin de la adepții lor „pe onoarea și pe conștiința lor" îndatoriri, cari le înlănțuesc pentru totdeauna libertatea de conștiință, cel puțin în viața familiară și socială, precum și libertatea lor individuală și politică;[1])

„Că, prin mijloace, pe cari nu le-ar putea justifica nici dreptul de propagandă, nici influența ce poate pretinde în mod legitim grupările sau asociațiunile politice, că *prin asemenea mijloace să străduesc să exercite presiuni asupra guvernului și să obțină dela el complezențe, favoruri și servicii, destinate să le asigure propria lor dominațiune;*

„Că ele *impun, fără ca alegătorii să știe sau să poată bănui, acelor adepți ai Francmasoneriei, cari sunt reprezentanti ai țării, obligațiuni și directive, cari constitue adevărate atingeri aduse suveranității naționale și principiului, că mandatarii poporului sunt independenți;*

„Că ele *înțeleg, împotriva principiului egalei admisibilități a tuturor cetățenilor, să facă a se atribui numai creaturilor lor posturile și funcțiile statului; că ele atrag și înregimentează în logile francmasonice,* sau în numeroasele asociațiuni anexate mai mult sau mai puțin în mod secret la acele logi *o mulțime de funcționari din toate administrațiile; că ele le procură sprijin contra șefilor lor, le procură* **avansări repezi și scandaloase, vătămătoare camarazilor lor și binelui public;** *că ele obțin de la funcționari adepți, în schimbul acestor avantaje, prin amenințarea cu pedepse și răsbunări masonice,* **informațiuni,** *favoruri și servicii de tot felul mai ales servicii electorale, punând pe acei funcționari să violeze principiile și regulele dreptului nostru public,* **în virtutea legământului solemn întărit cu jurământ din momentul inițierii** (adepților în secretele Francmasoneriei).

„Că, fie *prin societăți, a căror direcție morală au acaparat'o în taină, s'au furișat în serviciile învățământului național* și *se servesc de învățători, din cari și au făcut adepți sau servitori pe plac, pentru propagarea doctrinelor lor filosofice;*

„Că ele *exercită sau tind să exercite,* prin raporturile cu Francmasoneriile streine și prin ramificațiile lor în colonii, *o influență inadmisibilă asupra politicei externe a Franței;*

„Că ele *își sfătuesc membrii să le facă, prin persoane interpuse, acte de danie, ce solicită dela generositatea lor;* că aceste societăți își constitue patrimonii de mână-moartă sub masca societăților civile;

„Că ele se dispensează cu totul pe nedrept de a plăti taxa de 5% pe venit și taxa „d'abonement", care trebue să le atingă și pe ele în mod legal.

„Că, cu toate prescripțiunile formale ale Art. 3 și 10 din legea dela 29 Iulie 1881 asupra presei, ele nu operează nici depositele administrative, nici depozitul judiciar al imprimatelor lor și a scrierilor lor periodice, în special fascicolele conținând dările de seamă ale lucrărilor.

II **In drept** (rezultă pentru Comisia de parlamentari *dovada):*

„Că asemenea asociațiuni „săvârșind sau propunându-și să săvârșească acte contrarii legilor", „aducând atingere drepturilor garantate de lege" sau „provocând la acte cari violează aceste drepturi" constitue, după termenii Art. 3 din legea dela 1 Iulie 1901, asociațiuni „nule, ca având un obiect și o cauză ilicită";

„Că asociațiunile francmasonice, având ca scop să *„cucerească cârmuirea spiritelor și direcțiunea conștiințelor"* (în viața familiară și în viața socială, dacă nu în forul lor interior), să *„formeze generații nouă, să ocupe și să distribue funcțiunile, să așeze oamenii lor în toate serviciile statului, să unească credința masonică cu interesul (material), să ajungă la slujbe, să pună pretutin-*

---

[1]) Nu-i așa Domnule Vaida? Știi de ce te întreb tocmai pe Dta?

deni unde exista o forță și o putere pe unul care posedă gândirea comună,"[1]) aceste societăți francmasonice sunt contrare ordinei publice și ca atari sunt nule în virtutea dreptului comun (art. 1131 și 1133 Cod civil francez și Art. 3 din legea dela 1 Iulie 1901;

„Că violează dispozițiile legilor fiscale relative la asociațiuni și ale legii din 29 Iulie 1881 asupra presei".

Raportul se încheie prin cererea adresată Ministerului de Justiție să dispună ca Parchetele să pășească la anularea asociațiilor francmasonice, prin aplicarea Art. 3 și 7 din legea din 7 Iulie 1901 (cf. Prache, op. cit. pag. 9—19).

Față de această constatare, stabilită prin act oficial, a machinațiunilor profund subversive și acaparatoare a ordinului francmasonic, Ministrul de Justiție nu a îndrăsnit să ia nici o măsură, pentru-că 288 deputați, formând deci majoritatea în Camera franceză, erau francmasoni. Cine să îndoește despre exactitatea acestei afirmațiuni, nu are decât să citească interpelarea, făcută în ședința Camerei la 28 Octombrie 1904 de către *Guyot de Villeneuve* publicată în broșura: *„La delation maconnique dans l'armée"*.

Chestiunea care s'a adus în discuție în sânul Parlamentului francez acum un pătrar de veac, se pune tot mai acut după marele răsboiu atât la noi cât și în alte țări, după cum s'a înfipt adânc în conștiința acelui bărbat politic cu idei clare și acțiune curajoasă, care a salvat Italia post-belică. Dar pe când Mussolini a pășit neînduplecat la resolvirea problemei; la noi guvernanții dela începutul anului de grație 1926 se fac că nu cunosc întinderea complotului pe care îl urzesc zi de zi francmasonii în România întregită; se fac că nu știu cum perfida propagandă câștigă tot mai mulți aderenți în armată și în sânul clerului; se fac că nu știu cum prin influențele secrete, puse în mișcare din tabăra masonică, au înaintat și înaintează în cadrele ofițerimii noastre cele mai înalte grade nu totdeauna aceia cari și-au dovedit meritul în vâltoarea răsboiului național, ci și unii dintre aceia cari prin legături tainice, prin favoruri și învârtituri dezavuabile ocupă posturi ce nu li se cuvin, sguduind, prin prezența lor acolo, încrederea în spiritul de dreptate cu absoluta ei nepărtinire.

In acest amestec al francmasmeriei în rândurile armatei ori-ce Român cult și inițiat vede mâna ocultă „a rasei etern conspiratoare" a Jidanului veșnic nemulțumit cu actuala stare de lucruri.

Numai oamenii nostri politici nu voesc să vadă și nu voesc să audă nimic. De ce? Pentru-că unii țin cu ori-ce preț să guverneze comod, fără hopurile rezistențelor oculte ce s'ar ridica pe calea netedă artificial întreținută, imediat ce s'ar simți un suflu energic capabil dea păși la faptele, cerute de interesul permanent al neamului amenințat; pentru-că alții nici nu cunosc problema, deși se intitulează oameni politici: câți cunosc, mă rog, raportul comisiei parlamentare franceze în frunte cu deputatul Prache? Iar alții nu voesc să vadă și nu voesc să audă nimic, pentru-că ei înșiși sunt francmasoni și atunci cum vor îndrăsni să se ridice contra sectei secrete, care i-a ridicat la situații nemeritate, care le mai promite cu sorți de isbândă un strălucit viitor, care în schimb îi ține în mână ca pe niște instrumente docile, supuse sectei prin jurăminte înfricoșate, prin legături dezavuabile și prin amenințarea cu sancțiuni, ce merg până la aplicarea pedepsii cu moarte față de membrul recalcitrant sau trădător?

Iată, Domnilor cititori, pentru ce domnește o tăcere suspectă față de pericolul francmasoneriei condus, precum am demonstrat, de Jidani. Această chestiune nu formează decât unul din multiplele aspecte ale problemei jidovești, pe care suntem hotărâți, noi cei grupați în jurul L. A. N. C., a o desvălui connaționalilor nostri, ori câte măsuri de precauțiune ar lua diferitele guverne spre a adormi prin tăcere și perspective optimiste bunul simț al acestui brav popor, care după-ce și-a înfăptuit unitatea națională, simte precis că mai are un fapt istoric de îndeplinit și anume: *deparazitarea țării de Jidani.*

I. C. Cătuneanu

[1]) Cf. discursul lui Waldeck-Rousseau, fost Prim-Ministru al Republicii franceze, din ședința dela 21 Ianuarie 1901.

Ideile sociale și naționalismul lui Eminescu

Domnilor profesori și iubiți colegi,

După ce în celelalte conferințe am văzut pe Eminescu în lumina unei culturi foarte înalte pe care a posedat-o el — după ce am văzut un Eminescu idealist în toată puterea cuvântului, voesc să-l arăt pe Eminescu — în conferența de astăzi — în divina aureolă a naționalismului, pentrucă iubirea de patrie a fost nimbul sfânt care i-a mai încălzit truditul lui suflet. Voesc să vă arăt pe Eminescu ca fiu al unei națiuni, pe care el a iubit-o ca pe Dumnezeu și care i-a fost idealul, căruia el, i-a închinat toată viața. Fac acest lucru, ca să aduc un prinos de recunoștință sfântă, celui mai mare și mai nenorocit poet al neamului nostru. Dară simt în sufletul meu și o datorie ca să arăt prin aceasta acelora cari mâine se vor răspândi pe mândrele plaiuri ale țării noastre, ca să împrăștie lumina cea dătătoare de viață a cărții, că ori de câte ori se vor simți slabi în fața piedecilor pe cari le vor întâlni în drumul lor, să nu descurajeze, ci să alerge cu gândul la marii apostoli ai neamului nostru, să se împărtășească din dumnezeiasca iubire de țară care se desprinde din sufletul mare și adânc, căci sorbind din acest izvor nesecat, vor căpăta puteri de uriași, în fața căreia valurile cutropitoare ale străinilor, furtunile cele mai năpraznice cât și uneltirile vrăjmașilor vor fi nimicite.

Astăzi, când cel mai grozav pericol amenință scumpa noastră națiune, astăzi când geamătul dureros al acestei țări necăjite și sugrumate de străini, a ridicat o generație eroică care cu pieptul ei tânăr și cu sufletul încălzit la razele naționalizmului luptă din toate puterile împotriva străinizmului, astăzi când balaurul viclean al pieirii voește să nimicească o operă, pentru clădirea căreia s'au jertfit mii de martiri, astăzi zic, să chemăm în sufletele noastre imaginea sfântă a lui Eminescu, a acestui apostol, care întreaga viață și-a jertfit-o pentru binele acestei țări oropsite de străini.

Eminescu a fost predestinat de Pronia cerească a fi cel mai adânc înțelegător al sufletului românesc, având cea mai deplină conștiință a unității noastre naționale. Cultura înaltă pe care și-o câștiga-se dela marii dascăli ai Apusului, o pune în slujba ideii care-i stăpânea întreaga ființă, devenind un apostol rătăcitor care nu trăia decât pentru fericirea celei mai năcăjite nații de pe pământ. Răsărit și crescut în mijlocul țărănimii, el cutreeră cu o dragoste

nesecată toate plaiurile locuite de români, şi pretutindenea ascultă graiul, doinele, obiceiurile frumoase ale înţeleptului nostru popor. Dar ceeace l-a mişcat mai mult pe Eminescu, a fost, mizeria neagră în care au aruncat străinii pătura ţărănească. Durerea acestei pături necăjite a făcut să se revolte, şi cu fulgerătoarea lui mânie patriotică să se ridice împotriva păturii suprapuse de paraziţi şi lipitori hrăpăreţe, împotriva ghişeftarilor cari nu fac altceva, decât să exploateze şi să secătuiască producţia naţională, căutând să falsifice caracterul culturii naţionale şi să se îmbogăţească din exploatarea muncii şi din specularea poporului nostru.

Dar pentruca să putem înţelege ideile sociale ale lui Eminescu, va trebui, să studiem gradul de cultură şi starea societăţii contemporane poetului.

Ştim din istoria neamului nostru, că strămoşii noştri n'au avut posibilitatea ca să-şi adape sufletele la izvorul binefăcător al culturii, pentrucă ei veşnic au trebuit să stea streaja neadormită, cai să apere Europa de valurile nimictoare ale barbarilor, şi să-şi apere şi moşia lor. „Buni răzeşi, fără altă dorinţă decât a-şi păstra avutul, fără nici o cultură, strămoşii noştri erau oameni întregi la minte şi la faptă; caractere necioplite, dară turnate dintr'o bucată. Arta, ştiinţa, morala, obiceiurile ţării atât cât erau întregeau de minune sufletul strămoşilor noştrii, ele nu erau în măsură să-i ridice prea sus, dar erau suficiente ca să le lumineze rostul vieţii. Pentru apărarea lor îşi vârsau dânşii sângele şi-şi duceau sărăcia. Ele erau rupte din sufletele lor şi cu nici un preţ nu le-ar fi părăsit, sau schimbat cu altele." (R. Motru cult. şi polit. rom.) Este aceasta o stare de semicultură, care durează până în prima jumătate a sec. XIX-lea, dar în sufletele strămoşilor noştrii era aprinsă scânteia divină a iubirii de neam, fără de care cultura adevărată nu e posibilă. „Ultima generaţie formată la şcoala culturii strămoşeşti, este aceea care realizează actul eroic al unirii în 1859". (R. Motru op. cit.) De aici înainte sufletul poporului nostru, se înstrăinează de trecutul său, datorită lăcustelor cari se revărsară din toate colţurile lumii asupra binecuvântatului pământ al ţării noastre. Datorită păturii aşa zisă „cultă" din sec. al XIX-lea care în cea mai mare parte era o adunătură de Evrei, Greci şi Bulgari, cari se împărtăşiseră de cultura Parisului şi ai căror ochii orbiţi de lumina strălucitoare a Apusului, crezură că pot deveni nemuritori prin făurirea unei Românii culte, (?) cu spoiala civilizaţiunii apusene, adusă de aceşti venetici în geamantane. Spoiala aceasta, aceşti importatori de cultură, cari nu cunoşteau nici istoria şi nici legile ţării noastre, o aşternură peste toată viaţa socială a românilor. De aceea, zice Eminescu, că în epoca aceasta, — care se aseamănă aşa de mult cu aceea în cari trăim noi — „vei afla mai lesne oameni cari pun la vot existenţa lui D-zeu, decât suflete înnamorate de limba şi datinile străbunilor lor, decât inimi cari să iubească caracteristica cea expresivă a poporului nostru, pe spinarea căruia aceşti mincinoşi scriu toate fantasmagoriile falsei noastre civilizaţiuni. O generaţiune de amploiaţi de semidocţi, cari cunosc mai bine istoria Franţei decât pe aceea a României; fii unor oameni veniţi din toate colţurile pământului, căci adevăraţii copii de român încă n'au ajuns să înveţe carte". (Geniu pustiu) — Aceste lepădături, cari au frumosul obiceiu de a iubi orice-i străin, de a urî tot ce-i românesc, creaseră o ştiinţă oficială alăturea de o ignoranţă reală; un interior de suflet necioplit, învăluit într'o haină de împrumut, aspiraţiuni şi idealuri transformate de „ghişeftari" în titluri de rentă. O epocă „în care artistul se impunea prin protecţii politice; ignorantul face ştiinţă şi nemernicul morală; legile ţării le aplică aceia cari le nesocotesc mai des. Toate sunt numai formă la suprafaţă, pentrucă toate sunt de împrumut. Până şi biserica lui D-zeu o reprezintă aciea cari nu ştiu să se reprezinte pe ei înşişi". (R. Motru op. cit.)

Aceasta este icoana reală a societăţii, în care a fost sortit să trăiască Eminescu, şi împotriva căreia a luptat din toate puterile cu condeiul cu fapta, pentru a crea o soartă mai bună celor oropsiţi, celor asupriţi, şi pentru a chema la luptă pe toţi aceia cari mai simţiau în sufletele lor o scântee de dragoste pentru nenorocita Ţară românească.

Privit prin prizma naţionalizmului, Eminescu ne apare în altă lumină, nu cel cunoscut de majoritatea acelora cari nu şi-au dat osteneala să-l înţeleagă. Nu un Eminescu decepţionat şi scârbit de viaţă, — nu un pesimist cu accente funebre influenţat *de neagra filozofie a lui Schopenhauer* şi lipsit de orice ideal — ci un Eminescu cu o bogăţie sufletească nesecată, un entuziast care trăia într'o necurmată legătură sufletească cu poporul din care făcea parte. Un revoluţionar în încordările căruia se zbate sufletul neamului *nostru rănit şi bruscat de străini.* El a transfigurat miturile noastre în viziunile lui. Viaţa de veacuri a poporului nostru o găsim condensată, apoteozată şi sfinţită în limba lui dulce, adunată din toate colţurile pământului locuite de români. Un suflet mare şi curat, în care se concentrase fiinţa însăşi a naţiei noastre, afirmându-se prin geniul lui cu toată puterea şi strălucirea, împotriva primejdiei care astăzi a devenit aproape de neînlăturat.

Pentru Eminescu patria a fost un ideal, un senz al vieţii lui şi pe care o iubia mai mult decât orice pe lume. Atunci când Eminescu voeşte să-şi destăinuiască clocotitoarea dragoste unei femei, el nu găseşte alte cuvinte mai sublime ca să-şi exprime sentimentul sfânt care a luat fiinţă în inima lui decât cu invocarea patriei şi a D-zeirii. „Te voi iubi, zice el, te voi iubii *aşa cum îmi iubesc patria cum îl iubesc pe Dzeu".* (Geniu pustiu) — Este în aceste rânduri cuprinsă o dragoste de patrie atât de sublimă încât e cu neputinţă să o putem tălmăci prin cuvinte reci şi moarte, ea nu se poate simţi decât cu inima, pentrucă în inimă trebue să fie altarul, pe care noi să-l ridicăm patriei noastre *şi pe care s'o iubim cu duioşia cu care copii îşi iubesc pe mama lor.*

Sunt foarte mulţi critici literari (cum ar fi de ex. Dobrogeanu-Gherea) cari susţin, că Eminescu ar fi fost adept al doctrini socialiste. Cunoscând mizeriile şi durerile în cari impilatorii străini de neamul nostru au aruncat pătura ţărănească, inima lui Eminescu atât de simţitoare la durerile altora, a trebuit să se înduioşeze şi atunci dintr'un poet blând şi fermecător răsare un neînfricat apărător al clasei oropsite.

Eminescu n'a fost socialist, n'a fost adept al doctrinei sociale care propovădueşte cea mai utopică şi mai fantasmagorică dogmă, ci ideile lui sociale au izvorât dintr'un suflet, care a fost mişcat de gemetele, cari ieşiau din piepturile celor desmoşteniţi de soartă. Nu împotriva acelei stări naturale, care bazându-se pe principiul muncii cinstite, împarte pe oameni în săraci şi bogaţi, s'a revoltat Eminescu, ci împotriva acelora cari au violat această lege naturală, instituind în locul muncii cinstite furtul, în locul moralei imoralitatea, subminând Statul şi Biserica

şi otrăvind sufletele cu literatura de noroi, pe cari aceşti otrăvitori de suflete o răspândesc în popor. Impotriva acestor iepădături ale societăţii omeneşti, ai căror părinţi străini de orice atingere cu sufletul neamului nostru, au adunat averi fabuloase de pe spatele bietului popor, iară ei se lăfăesc în mocirla desfrâului, aruncând banii cu pumnul femeilor pierdute.

Dragostea de ţară acesta a fost motivul articolelor politice pe care le-a scris Eminescu în „Timpul". *Iubirea de neam şi de moşie* e sufletul sfânt, care transpiră din fiecare viers al lui din poeziile cu caracter social sau patriotic. Dorinţa unui suflet de a-şi vedea patria fericită, îl face pe înfricoşatul proletar să strige:

„Sfărâmaţi tot ce aţâţă urma lor [bolnavă„
„Sfărâmaţi palate, temple, ce [crimele ascund"
„Sfărâmaţi statui de tirani, în foc [să curgă lavă"
„Să spele de pe pietre până şi [urma sclavă"

a acelor cari „sucul cel mai dulce pământului i-l sug", adunând prin specula milioane „ce în grămezi sunt strânse din sudoarea prostitului popor". (Impărat şi proletar).

In aceste versuri e revolta, pe care o simte Eminescu faţă de acei indivizi, cari n'au nimic sfânt, căci nu cred în Dumnezeu, în religiune, într'o ordine divină etc.

„Ordinea divină este cuvântul, pe care aceştia l-au inventat spre a învăli interesele lor personale, interesul de a rămânea bogaţi". etc. (Despre creştinism art. pol.) Pentru aceştia religia este *„o frază de dânşii inventată ca prin a ei putere să ţină pătura de jos în jugul sclăviei"*. Idee care a făcut pe foarte mulţi să zică că Eminescu a fost ateu. Eminescu ateu? Dar e o absurditate numai să ne gândim la aşa ceva. Eminescu are momente de religiozitate mistică, pentrucă la nici un individ marile instincte nu se arată cu mai multă evidenţă ca la genii. Dacă totuşi el a afirmat ideea de mai sus nu rezultă că el a atacat „religia în sine", că a fost ateu, — ci a spus aceasta cu convingerea, *că cea mai măreaţă dintre revelaţiile Dumnezeirii, este o simplă formă pentru cei mai mulţi dintre indivizi,* cari socotesc că religia este un instrument de despotizm, pentru a lega poporul de interesele lor meschine. Eminescu e departe de a împărtăşi vreuna din doctrinele „ateiste" căci sufletul lui a fost adăpat *la izvorul credinţii noastre strămoşeşti,* care a ţinut tenace neamul nostru, în toate clipele de restrişte cari au trecut peste capul lui în decursul veacurilor.

Religie, morală, familie şi stat sunt pentru Emiuescu valuri morale definitive de un înalt ordin şi condiţiuni cari sunt însăşi scopul existenţii omeneşti.

Ca filozofie de Stat Eminescu, influenţat de Kant, consideră ca dogmă fundamentală, analogia dintre Stat şi natură. El priveşte statul ca un produs al naturii şi al raţiunii omeneşti. „Schema cursului naturii, zice Eminescu, este un cerc de forme, prin care materia trece ca prin puncte de tranziţiune. — Astfel fiinţele privite în sine, sunt asemenea unui râu curgător, pe faţa căruia sunt suspendate umbre. Aceste umbre stau pe loc ca o urzeală, ca ideea unei fiinţe sub care undele râului etern curg mereu, altele formează o bătătură, singură ce dă consistentă acestor umbre şi totuşi ea însaşi este într'o eternă tranziţie, într'un pelegrinaj din fiinţă în fiinţă, un Ahasver în formele lumii. Fiinţele, zice Eminescu, nu sunt altceva decât părţi constitutive ale întregului — forme mai mici de tranziţie — prin urmare esenţa fiinţelor este forma, esenţa vieţii mişcarea — trecerea materiei prin ele. Statul are tendinţe de a se osifica în forme — umbre de legi — prin care generaţiile consecutive trec asemenea materiei fără voinţă prin formele existenţei". (Natura şi Statul art. pol.)

Şi acum analogia dintre Stat şi natură. — Eminescu găseşte că „statele omeneşti au felul statelor de albine, pentrucă oamenii duc o viaţă instinctivă ca şi ele". Priviţi la un muşuroi — statul furnicilor — „ce ordine, ce măestrie, ce armonie în lucrare. De ar avea cărţi, jurnale, universităţi, ai vedea pe literaţi făcând conbinaţii geniale asupra acestei ordini — dar, zice Eminescu, nu inteligenţa aranjează această ordine de lucruri, ci ceva mai *adânc „natura", care stabileşte echilibrul în stat"*. (Cezara).

Dar în ceeace priveşte echilibrul în stat, el trebue să se bazeze *pe virtuţi,* şi pe *legi naturale,* pentrucă virtutea e dreptul nepus în discuţiune — dreptul e echilibrul — echilibrul e lumea, zice Eminescu, *„Echilibrul în stat e ca sănătatea în corp",* fiindcă adevărul, dreptul şi virtutea sunt elementele, cari fac, ca organismul unei naţiuni să funcţioneze armonic şi bine. Dar pentrucă echilibrul în stat să fie posibil, trebue ca cetăţenii acelui stat să fie de aceiaşi rassă, din acelaş sânge, să aibă aceleaşi aspiraţiuni, să fie atraşi unul *spre altul prin legătura aceea tainică a iubirii.* Intr'un stat nu poate să fie echilibru, un popor nu poate să progreseze, dacă indivizii acelui stat, fii acelui neam *nu urmăresc acelaşi ideal, dacă n'au aceleaşi aspiraţii şi aceleaşi tendinţe.*

Eminescu a înţeles ca şi marele nostru filozof V. Conta, că după cerinţele ştiinţii, cea dintâi condiţiune pentru existenţa unui stat este aceea ca poporul respectiv să fie de aceiaşi rassă, pentrucă pe acest adevăr se bazează principiul naţionalităţilor. Problema aceasta pericolul grozav care ameninţă să nimicească iubita noastră ţărişoară, şi împotriva căruia generaţia tânără şi entuziastă de astăzi a început lupta pe viaţă şi moarte, a preocupat mult pe Eminescu. Pentru el Evreii sunt cel mai mare pericol ce ameninţă naţiunea românească cu exterminarea, *dacă aceşti paraziţi nu vor fi expulzaţi din ţară, sau „excluşi dela drepturile publice şi private"*. (Maltratare art. pol.)

La strigătul de alarmă al lui Conta, care în cele două discursuri politice ţinute în adunarea deputaţilor în 1879 cu ocazia modificării art. 7 din Constituţie, Eminescu a fost cel dintâi care a răspuns acestei chemări. In înflăcărarea lui de apostol şi prin intuiţia curată a sufletului său de român, la vederea acestui pericol, a început să lupte din toate puterile cu condeiul şi cu cuvântul, împotriva evreilor, cari pentru el sunt *„o seminţie parazitară, cari trăesc din traficul muncii străine, din conrupţiuni, din minciuni şi calomnii"*. (Despre drepturile pol. ale evreilor). — *„Seminţie parazită,* zice mai departe Eminescu, căci ce servicii a adus omenirii *îndărătnicul şi egoistul neam jidovesc? Propoveduitorii corupţiei,* ei sunt simtomul unei boli sociale care produc *moartea naţionalităţilor"*. Evreul pentru Eminescu reprezintă *„concurenţa nesănătoasă a muncii rele, superficiale cu munca dreaptă şi sănătoasă"*. „Eftin şi rău e deviza jidanului până ce ruinează pe lucrătorul creştin, scump şi rău e deviza lui când rămâne stăpânul pieţii. Deci aceşti indivizi cari îşi fac din ponegrirea meritului, din calomnie şi intrigă o meserie pentru a trăi de pe o zi pe alta, aceşti importatori de otrăvuri sociale nu merită drepturi nicăiri căci nu muncesc". (ap. cit.) Cu atât mai puţin la noi în ţară căci „prin ce sacrifici şi-au câştigat dreptul de aspira la egalitatea cu cetăţenii statului ro-

mân? *Ei au luptat cu Turcii, cu Tatarii, Polonii și Ungurii? Prin munca lor s'a ridicat vaza acestei țări? Prin unul din ei și-a câștigat neamul românesc un loc sub soare?* Ei singuri — cu totul deosebiți și având tendințe deosebite de poporul nostru, *vorbind în familie limba germană, abonați la ziare dușmane nouă și hrănind împotriva noastră un spirit dușmănos* și cuceritor, fiind totdeauna o armă a străinilor în contra noastră. Legea zice, că cine conspiră cu străinii în contra instituțiunilor țării și a poporului în mijlocul căruia trăește, este un trădător. Merită un trădător drepturi? *Nu! De o mie de ori nu!!* (Moltratoie).

Din rândurile de mai sus putem vedea dragostea nemărginită pe care o avea Eminescu pentru necăjitul popor românesc. El nu trăia decât prin sufletul neamului și nu simția, decât prin inima lui. „Iubesc acest popor bun, blând și omenos, pe spatele căruia diplomații croesc hârtii, rezbele, zugrăvesc împărății — iubesc acest popor nevinovat, care geme sub măreția tuturor palatelor de ghiață ce i-le așezăm pe umeri!! (Geniu pustiu). Iubia acest popor cu patimă, și din complexul de trăsături fundamentale cari alcătuesc personalitatea atât de puternică și atât de completă a lui Eminescu, elementul preponderent, sentimentul care a dominat în sufletul lui, a fost sentimentul național. Naționalismul a fost scânteie, care i-a mai luminat trudita lui viață și a făcut ca în clipele dureroase să-și găsească un liman la care să se refugieze La lumina acestei raze D-zeești, s'a luminat întunecatele lui gânduri, plăsmuindu-se, din antagonia dintre realitate și ideal, cele mai sublime accente de revoltă sufletească cari s'au putut naște într'un suflet, chinuit de durerile pe cari le îndura neamul său.

Eminescu a simțit până'n adâncul sufletului său mare tragedia poporului nostru. *Trecutul a fost pentru Eminescu nimbul sfânt, care i-a mai înseninat viața pe care a trăit-o numai în noaptea gândurilor lui. La acest liman s'a refugiat scârbit de oportunismul contemporanilor cari nu mai aveau nimic sfânt în ei; nici dragostea de patrie, nici credință în Dumnezeu.* „Voi, zice Eminescu, adresându-se marețelor umbre ale trecutului, erați pierduți în gânduri sfinte. Voi aveți o patrie, pentru care vă jertfiți viața, — aveți un D-zeu pe care îl iubiați din tot cugetul vostru. Voi ați trăit o lume, care pentru noi e numai o viziune. Noi — noi epigonii, zice Eminescu, suntem mici de zile mari de patimi. Dumnezeul nostru este o umbră, și patria noastră o frază, în noi totul e spoială și lustru." Pentru noi *„o convenție e totul, ce e azi mâine-i minciună."* (Epigonii).

Trecutul — în lumea aceasta de suflete curate, suflete de jertfă, suflete cinstite și unite într'una și aceiași ființă prin sufletul divin al dragostei de neam, îi plăcea lui Eminescu să trăească. Conștiu de vitalitatea poporului nostru, pentru-că el și-a dat cea mai mare parte din viață și întreg sufletul lui, ca să cunoască viața și rostul neamului nostru în lumea aceasta. N'a fost poate alt suflet care să iubiască poporul, așa cum l-a iubit el. Iubia acest popor pentrucă-l cunoștea, — îi cunoștea sufletul lui mare din proprie intuițiune. Din versurile și din proza lui putem vedea, că Eminescu a fost un adorator al sufletului românesc, — un cercetător al culturii vechi românești, pentru care avea o adevărată venerațiune.

Eminescu știa, că în sufletul poporului nostru e ascunsă o vitalitate foarte mare și din această cunoștință întemeiată pe patriotismul religios al strămoșilor noștrii, poate n'a exisiat om al timpului său în sufletul căruia să fi stăpânit cu mai multă putere ideea unității naționale. Un popor care a înfruntat viforul groaznic al vremurilor și a rămas neclintit, nu poate să piară; „căci rămâne stânca, deși moare valul", zice Emieescu. Pentru un asemenea popor, *cu un trecut așa de glorios și mare,* Providența trebue să fi hărăzit și un viitor mare, căci dealungul veacurilor trecute clipele prin cari a trecut neamul nostru au fost felurite; unele din ele prin eroismul lor au atins sublimul, iar altele sunt atât de desnădăjduitoare, încât ne storc lacrămi. *Dară din timp în timp apare câte un punct luminos, câte un profet național, al cărui glas evanghelic pătrunde până la lacrămi și la auzul căruia sufletele strămoșilor noștrii prind a se oțeli, pornind cu neînfrântă putere la înfăptuirea idealului lor.* Aceasta e misiunea sfântă pe cari o au de îndeplinit apostolii neamurilor — oamenii mari ai popoarelor — misiune pe care Eminescu a dus-o la îndeplinire cu sfințenie.

Glasul lui se aude plin de amărăciune în „Doina" — iar în poezia „Ce-ți doresc eu ție dulce Românie" de un profetism înălțător:

„Ce-ți doresc eu ție dulce Românie"
„La trecutu-ți mare și mare viitor".

Pentru trecut — drumul spre Golgota neamului nostru — avea Eminescu, după cum am văzut și mai sus, o adorație dusă până la paraxism, de aceea în Satira III-a idealizmul lui național atinge apogeul:

„N'avem oști dară iubirea de moșie [e un zid
„Care nu se înfiorează de a ta faimă [Baiazid

Acestea sunt versurile pe cari poetul le pune în gura slăvitului voevod Mircea — versuri eșite din adâncurile clocotitoare ale unui suflet, care-și iubește țara nespus de mult. *In persoana eroului Mircea, Eminescu a sintetizat întreg crezul, întreg sufletul neamului nostru înfiripat din dureri, împletit în decursul veacurilor din dureri cu durere, din lacrimă cu lacrimă, pe calea spinoasă a supliciului.* In cuvintele Bătrânului Domnitor, Eminescu cuprinde eroismul spiritual din doctrina naționalistă a românilor, care poate fi pildă la toate neamurile de pe pământ. Crezul din „Satira III-a" poate să spună lumii întregi că la gurile Dunării este un popor, care în cea mai grea a lui obidă, nu s'a lăsat învins de durerile realității, ci transfigurat de sfințenia idealului, a luptat pe viață și moarte; „ea să-și apere sărăcia și nevoile și neamul". Acest crez e cel mai sublim simbol, *pe care ni l-a lăsat strămoșii ca moștenire sfântă, făurit din dragostea lui D-zeu și a patriei.* E sufletul sfânt, pe care l-a dat Creatorul Neamului românesc, pentru-ca să-și *ajungă izbânda și să se ridice spre ideal.* De ai fi trăit tu Apostol al românizmului să vezi că dragostea de patrie care ți-a încălzit sufletul tău mare, nu s'a stins în inimile românilor ci cu acelaș foc, cu aceeaș dragoste au apărat glia strămoșiască, murind cu sfântul crez al lui Mircea cel Bătrân pe buze: „Pe aici nu se trece".

Aceste cuvinte pe cari 800.000 de eroi le-au scris cu sângele lor pe vârcelele și pe văile mândrei noastre țări și pe cari cu câteva sute de ani înainte i-le spune Mircea trufașului Baiazid, *sunt simbolul sfânt, pe cari strămoșii l-au purtat veșnic în sufletele lor în lupta pentru existență — în calea spre Golgotă — ne lăpădându-se nici odată de el,* pentrucă simbolul acesta a oțelit sufletele generațiilor de eroi, cari au făurit România mare.

O cât este de frumos, cât este de sfânt, cât este de sublim patriotismul care a încălzit inima lui Eminescu,

care dacă s'ar descrie în tot sublimul amănuntelor lui, am avea una din cele mai înălţătoare jertfe făcute pentru înfăptuirea unui ideal. Naţionalizmul lui Eminescu are accente atât de sincere, atât de curate, atât de neprihănite, atât de aproape de divin, încât ne înduioşază dacă ne oprim să-i ascultăm rostul. Eminescu a fost şi va fi un simbol al naţionalizmului românesc, căci el a posedat în sufletul lui tot ce este mai adânc şi mai curat în sufletului neamului său, dragostea de patrie împărtăşită din veşnicia adevărului peste fugarele clipe ale vremii.

Deci generaţie entuziastă, tineri luptători, cari aţi început o luptă aşa de grozavă pentru mântuirea acestui neam dela peirea pe care i-a pregătit-o străinii, ridicaţi-i ca pioasă amintire în templul curat al sufletului vostru un altar, celui mai mare şi mai nenorocit poet al neamului nostru. Duioasa lui imagine să vă stea veşnic înaintea ochilor sufleteşti, iar dragostea de patrie care se desprinde din rândurile lui să vă lumineze sufletele şi să vă oţelească cugetele, ca să învingeţi în lupta pe care aţi început-o, pentru mântuirea neamului nostru şi mărirea lui D-zeu.

„Cine a îndrăgit străinii"
„Mânca-i-ar inima cânii"
„Mânca-i-ar casa pustia"
„Şi neamul nemernicia".

„Doina".

Nic. Balca.

Din durerile satelor noastre

Neajunsurile ţăranilor din comuna Glod — Un cuvânt de apărare — Generaţia nouă

Era, într'o zi de vacanţă de vară, pe înserate, când din fruntaşa comună Glod, de pe valea Someşului, un grup de oameni mă cercetează în casa părintească din Bârsău. De pe faţa lor radia năcazul şi, trăsăturile feţei lor trădau o adâncă indignare şi, dacă este adevărat crezul (teza) fiziognomiştilor, că fizionomia omului trădează sufletul acestuia, atunci cu toată puterea ştiinţifică relativă, a acestei teze pot afirma, că conştiinţa acestor oameni ce-i cunoaşteam blânzi din fire şi nobili, clocotea ca un vulcan, fapt care se relevează cu o justificătoare putere din vorba şi plângerea lor.

*

Comisia de expropriere pentru loturi de case, compusă din dr. Dragoş, judecător Gherla, secretar-judecător: dl Moldovan, agronom regional Ileanda: Bucur Niculescu, delegat al Ministerului de agricultură pentru judeţul Somes: Alexandru Paul, s'au prezentat în ultimile zile a lunei Iulie a. a. în comuna Glod, şi după constatările la faţa locului şi potrivit indicaţiunilor date de delegaţii agrari locali, delegaţii săteni în frunte cu primarul, s'a procedat înregistrând exproprierea celui mai accesibil şi mai corespunzător loc, în întindere de 5 jug. şi jumătate a crâşmarului, marelui proprietar de pământ, intreprinzător de lemne, var şi proprietar de moară cu aburi a dl Samuel Heschel din Glod.

Destinaţia acestui pământ expropriat conform legii, născute din promisiunea M. S. Regelui Ferdinand I al României-Mari, făcute la Iaşi în timpul refacerii, ostaşilor ce aveau prin sângele şi carnea lor, să cucerească pământul ţării, apărându-l, era să servească de case pentru 15 români săraci şi pentru ridicarea în aceasta comună: o casă naţională, o şcoală de Stat, o casă comunală (Primăria) şi, o casă parochială.

Procedeul înţelept, drept şi românesc al comisiei de expropriere de sub presidenţia dlui judecător Dragoş, a stărnit multă bucurie în rândurile ţăranilor, luându-se dela acela care singur avea de unde să dea, alegând locul cel mai potrivit, ca noul sat şi clădirile comunale, să se zidească, în continuitate cu grosul comunei, întregind golul dintre comună şi gara locală.

Şi ţăranii mi-au spus între altele „Acest jidan bogat, de nici el nu ştie ce are şi ce nu are, a încredinţat pe adv. dr. Mahălă Marcoviciu din Ileanda, să înainteze recurs contra exproprierii, când el ştie, că alţii nu sunt dela care să se poată expropria, iar legea acordă acest drept îndreptăţiţilor, ca echivalent serviciului lor depus pentru ţară, când jidanul n'a făcut miliţie deşi nu are nici un defect care să-l poate sustrage dela aceasta datorie elementară, care planează deopotrivă asupra tuturor cetăţenilor, când el n'a fost în război ci s'a îmbogăţit acasă, în timp ce noi îl apărăm cu riscul vieţii noastre, iar pe ai noştri rămaşi acasă îi frapa prin răsfăţarea întregei sale familii în belşug, prin atitudinea sa de şovinist ungur, în plus crescându-şi, şi azi copiii în spirit duşmănos, folosindu-se exclusiv de limba maghiară, când el ştie că s'a îmbogăţit prin „camătă şi porţie". Noi ştim cu ce sume minimale s'a cumpărat o mare parte din pământ (10 zloţi un jug. şi aceia fiind echivalentul băuturilor consumate, stau la dispoziţie pentru confirmare cartea funduară şi martorii localnici), când el nu este econom ci lucră prin braţele noastre a plugarilor profesionişti, dând totul în parte, ocupaţia lui principală fiind gheşeftul şi cărciumăritul, şi alte îndeletniciri mai mult sau mai puţin exploatatoare a muncii noastre grele şi amare. Ar fi putut să nu înainteze recurs, cel puţin acest modest tribut solicitat şi impus de lege, să-l fi dat de bună voe, El, care trăeşte pe acest pământ udat şi apărat cu sângele nostru, spre binele comunei, şi a celor ce l-au apărat în timp ce el s'a îmbogăţit pe umerii celor rămaşi la vetre: copii, mame, babe şi moşi (ceata infirmilor). Numai dela el s'a putut lua ceeace legea solicita pentru a întregi lipsurile comunei si a satisface pe ţăranii săraci, căci el este proprietarul a circa 200 jug. pământ, crâşmar de profesiune, proprietar de moară cu aburi, intreprinzător de lemne şi var, şi la urmă, pământul său este situat în locul cel mai potrivit al comunei".

— Din expunerea menţionată de către ţăranii glodeni, să face lumină desăvârşită, asupra cazului. Ca unul din partea locului afirm că de fapt, în comuna Glod alt individ, care de profesiune să nu fie plugar şi, să posedă pământ, nu este, câţi atunci contribuţie se putea distribui şi asupra acestora. Dar, ar fi nedrept, dacă s'ar intenţiona să se salveze din pământul expropriat chiar numai o parte, căci atunci ar cădea victime a legei pentru „exproprierea de loturi de case" ţărani, plugari de meserie, pe cari îi apără cu aceeaşi vigoare „legea exproprierii", întrucât, la baza ambelor legi stă îmbunătăţirea sorţii materiale ale ţăranilor plugari de meserie, *şi conchid că numai aşa este drept şi românesc, ca să se menţină sentinţa de expropriere asupra celor 5 jug. şi jumătate al d-lui Samuel Heschel.*

*

In ziua de 27 August a avut loc, desbaterea în cauza recursului la Tribunalul din Dej, cei interesaţi fiind cu toţi săraci, nu şi-au putut angaja advocat să-i apere, dl Hes-

chel proprietarul, a avut de advocat pe dr. Mahâlă Marcovici din Ileanda. Incapacitatea materială s'a și produs efectul: *din toate recursurile desbătute în aceea zi, numai asupra recursului amintit nu s'a dat sentință definitivă de menținere a exproprierii înregistrată, ci s'a trecut la corectivul: „o nouă comisie să cerceteze situația la fața locului și să procedeze după cum va găsi de bine“.*

Eu cred și afirm, că prin liberul arbitru al judecătorilor s'a adus o trăgănare a cazului, inregistrat prin amânarea aducerii unei sentințe definitive favorabile, și aceasta în dauna îndreptățiților, deși se putea evita acest neajuns prin puterea motivelor invocate de îndreptățiți, fapt ce a și determinat din partea d-lui consilier agricol, E. P. Podoaba, o apărare înverșunată în favoarea îndreptățiților. Autoritatea dl. cons. agr. al județului Someș, ca cunoscător a adevăratei situații din comuna Glod, ca profesionist, încă pledează în sprijinul afirmațiunii mele că: *liberul arbitru al judecătorilor au ridicat neajunsul trăgănării sentinței definitive, deși indicile exacte și autorizate, motivele iuridici, solicitau imperios o sentință definitivă confirmatorie.* (Liberul arbitru nu este absolut, în înțeles real, el poate fi pus la punct de advocatul iscusit). Dreptatea sătenilor este așa de evidentă, încât, noi nu ezităm a crede, că aceasta comisie, nu poate să procedeve decât tot în felul cum a procedat comisia anterioară.

Cu multă indignare și continue amenințării, îndreptățite din punct de vedere psihologic și chiar juridic, mi-au expus țăranii delegați, procedeul ce denoată o rutină morală caracteristică altcum al adv. dr. Mahală Marcovici; și care constă în faptul că aceasta: a somat prin amenințări în calitatea sa de adv. pe delegații săteni agrari să părăsească Tribunalul, întrucât, de ei nu este nevoe. Țăranii înțelegători, și-au menținut calmul, și trecând peste acest incident imoral (talmudic) s'au prezentat la desbaterea recursului. Astfel procedeul tendințios n'u s'a produs roadele.

*

Un cuvânt de apărare. Din expunerea situației de ordin economic a comunei Glod, și din autoritatea indicilor în baza cărora s'a înregistrat exproprierea, după cercetarea prealabilă la fața locului de către comisia prezidată de dr. Dragoș, rezultă în mod logic: respingerea recursului neîntemeiat al dlui Samuil Heschel.

Cred și afirm, că ar fi o încălcare a legii și un procedeu neromânesc, dacă noua comisie ar solva chiar numai parțial din pământul expropriat, căci necesități imperioase (zidirea de școală etc.), *reclamate de diferite legi și, satisfăcute prin puterea legii exproprierii, impune exproprierea în continuitatea com. Glod a lor 5 jug. și jum. de loc;*[1]) *și deci din necesitățile relevate mai sus, ar însemna ca să se expropriese dela alți economi profesioniști, dacă s'ar salva pământul actual expropriat, luându-se dela țăreni nevoiași bucăți mici de pământ* — poate chiar unicele pe cari le au, dar cari din nefericire împrejurările le aruncă sub dispoziția legii (privită în mod textual, gramatical), pentru motivul că se află în continuitatea comunei sau în alt loc corespunzător — *sau expropriindu-li-se chiar părți din grădine;* — la cari ca să se procedeze în conformitate cu legea, care spune „că grădinile nu sunt expropriabile“, răuvoitorii ar trebui să ridice incidentul că nu se poate considera de grădină întrucât nu este plantată cu pomi — *în timp ce legea exproprierii are la baza existenței sale „îmbunătățirea stării materiale a țăranilor“*, principiu de conduita pentru ambele discipline al legei exproprierii; *constituindu-se astfel o încălcare de lege prin procedeul teoretic și nu practic, real al legii din partea comisiei respective, căci care ar fi situația dacă nu aceasta: „din doi țărani români, unul care are puțin pământ și altul care n'are nimic, să creezi doi vai de ei, doi sărăntoci, cari își târesc zilele de pe o zi pe alta“.*

Aceasta este situația de drept din chiar art. legii: se expropriază dela cel ce are mult, iar nu dela plugarul de meserie, cărora legea exproprierii unde este le mai dă nu ca să le ia prin „legea exproprierii al loturilor de casă,“ sau dacă se ivește cazul solicitat de împrejurări să dă echivalentul.

Astfel a lucrat întocmai comisia de expropriere presidată de dr. Dragoș.

— Involuntar mă întreb atunci de ce s'a delegat alta comisie?

— Nu s'a putut rezista argumentelor ridicate de adv. dr. Mahâlă?

Ca adaus la cele spusă, rezum motivele cari pledează pentru respingerea Recursului în următoarele puncte:

1. Samuel Heschel, este singurul proprietar mare de pământ din comuna Glod, și, pământul actual expropriat este cel mai accesibil pentru a servi destinațiunii menționate. In plus adăugând ca profesiunea jidanului este crâșmăritul și geșeftul, iar pământul este lucrat prin săteni, în parte.

2. Modul cum s'a agonisit pământul, absoalvă pe toți ceilalți plugari profesioniști din comona Glod, înainte de-a executa pe Samuel Heschel, de-a cădea sub sancțiunile „legii de expropriere a loturilor de case“ într'u-cât este singurul care a cuprins loc cu atâta ușurință și cu prețuri chiar sub minimale (10 zloți un jugâr) explotând țăranii pătimași; un sătean definind originea averii lui „din porție și camătă“. Acest mod relevează sistemul parazitar, imoral, pentru care nu există alta sancțiune decât conștiința omului, dar care constitue chiar sub raport juridic, un marcant element etic — relevând calitatea titlului juridic în baza căreia posede pământul — care în mod justificat de rațiune și dreptate se poate arunca în cumpăna justiției.[2])

3. In baza promisiunii solemne, făcute cu ocazia revoluției, în fața sătenilor, că se obligă că tot ce-i va expropria legea fără împotrivire, de bună voe, îl va trece în mânile țăranilor. Chiar și moralul acestei incălcări de promisiune, și sentimentul de ordine superior al locuitorilor din comuna Glod, pledează pentru respingerea recursului „Samuel-Mahâlă.“ Incidentul, că promisiunea s'a făcut în timpuri anormale, și poate sub presiuni, dacă anihilează încâtva puterea promisiuni ca factor juridic, nu slăbește vigare exproprierii, căci care este concluzia întrebării: De ce n'a fost nevoit să facă altul promisiunea?

4. Exproprierea dela dl Samuel Heschel s'a făcut strict în conformitate cu legea și față de el să relevă prioritatea într'ucât expropriindu-se altor țăranii trecând peste dl Hescel, s'ar înregistra un procedeu ilegal, într'ucât legea prevede expres „înbunătățirea stării materiale ale plugarilor români,“ și nu exproprierea lor, iar necesitate extremă nu poate avea loc.

Notez, facând rechizitoriul acestui recurs impotent din naștere „Samuel-

[1]) „O satisfacere incomplectă nu este o satisfacere,“ spune cunoscutul economist Vilhelm Vock în cartea întitulată: Die Grundzüge der Finanzwissenschaft.“ Leipzig 1894. pag. 18.

[2]) Vezi: despre necesitatea elementul etic, și condamnarea procedeelor mârșave, la baza activități economice, în cartea: Nouveaux principes de l'economie politique.“ 1918, a lui Simonde de Simondi.

Mahălă," s'ar putea spune lucruri cari ar implica chiar caracterul de neseriositate, căci din capul locului nu este îndreptăţit, neavând la baza proprietăţii expropriate, titularul, nici demnitatea de-a fi câştigat prin muncă şi sacrificiu pământul în în litigiu.

Din aceste cuvinte, să evidinţiază îndeajuns dreptatea ţăranilor, îngrijoraţi, ca nu cumva acest jidan pe care cu atâta greutate îl ţin în cârcă, inbogăţindu-l zilnic, să nu se sustragă şi de data aceasta, lăsând sarcina ce numai lui îi compete în spatele ţăranilor români, după cum a mai făcut în timpul răsboiului, când el a patronat satul golit de ţăranii români, trimişi să apere ţară străină. *Azi, a sosit momentul, când să poate face dreptate şi românului obijduit de veacurile împilărilor şi întunerecul neştiinţei!*

Am credinţa, că aceste rânduri, dacă organele competente nu sunt îndeajuns informate, v'or preveni şi nu vor lăsa să se înregistreze vre-o nedreptate?

*

Acest tablou constitue în acelaş timp, o icoană vie, care vorbeşte din durerile satelor noastre, impestriţate de jidanii, cari le exploatează fără cruţare şi fără nici un scrupul de bunăcuviinţă, îmbogăţindu-se din nimica pe spatele noastre, sfidându-ne cu atâta dispreţ în propria noastră ţară.

— Cine e învăţat să rabde, să mai rabde, dar pe noi nu ne-au învăţat părinţii şi istoria ţării noastre: să răbdăm...

— Până când cred politicianii acestei „Ţări de Ţărani," că prin neprevederea, nepăsarea şi venalitatea lor, vom răbda umilirile străinilor în ţara noastră şi, vom tolera exploatarea incalificativă a acestor parazitari talmudici?

— Suntem noi stăpânitorii acestei ţări, sau mai e nevoie de sânge şi carne, ca să rescumpărăm pământul „Ţării," moştenit dela strămoşi şi cucerit cu sânge şi prin sabie?!!

— Da?!!

— Atunci, ne spune-ţi, vă mai dăm şi carne şi sânge, dar „Ţara Noastră," nu e de vânzare!!!

— Până când crede acest popor bestial şi păgân al lui Izrael, născut din păcat şi minciună, (Ioan 8, 44)[3] şi blăstămat din naştere de cuvântul Dumnezeesc[4]) că var abuza de bunătatea şi răbdarea noastră?!!

— La luptă!

— La Luptă Fraţi Români-Creştini!, sub steagul tricolor al „Ţării," sfinţit de biserică şi înpănat cu sfânta cruce şi svastica străbună, sub falangele măreţe ale „armatei naţionale" a „Ligii Apărării Naţionale Creştine"; **pentru drepturi şi viaţă naţională şi creştină pe pământul sfânt al „Ţării Noastre"!**

— „Generaţia nouă" s'a spus cuvântul răspicat: **Ceterum censeo, Iudeum esse expellendum!**

— Români! pe steagul nostru stă scris:

„Hristos, Regele, Naţiunea".

Ionel A. Mureşeanu.
student în drept la Universitatea din Cluj.

[3]) *Ioan, 44.* „Voi sunteţi dela părintele vostru diabolul şi poftele părintelui vostru voiţi a face. Acela a fost ucigătorul de oameni dela început şi nu a rămas în adevăr, pentru că nu este adevăr într'însul. Când vorbeşte minciună, vorbeşte dintr'ale sale; că mincinos este şi părinte al minciunei. Dar mie nu-mi credeţi pentru că vorbesc edevărul".

[4]) Vezi legenda creştină „Der Ewige Iude".

N. A. Cazul a fost relevat şi în numărul 193 anul VIII de Vineri 3 Sept. 1926 al ziarului „Patria," în articolul întitulat „Nedreptatea ce i s'a făcut comunei Glod cu exproprierea," aci însă este descris în toată estinderea lui şi nu în mod succint ca în „Patria" în acelaşi timp adăugând şi un cuvânt de apărare, şi imperativul „Generaţiei noi".

Scrisoare din Ocna-Mureşului

Domnule Director,

Răspunzând notei de informaţiune apărută în ultimul număr al Onor. Dv. Reviste, cu privire la concedierea mea din „Uzinele Solvay", vă rog să binevoiţi a dispune ca în legătură cu aceasta să se insereze în numărul viitor al Revistei, următoarele:

Concedierea mea din susnumita întreprindere fiind un fapt divers ce nu prezintă nici un interes pentru opinia publică, voi insista numai asupra stărilor de fapte ce se desfăşoară în „Cetatea" maghiaro-teutonă de aci, ridicată în mijlocul societăţii belgo-române „Solvay", de o mare importanţă industrială, a cărei consiliu de administraţie este compus în majoritate din membrii români.

Am recurs la calificativul de „cetate" nu numai pentru a desemna zipurile ce o înconjoară, porţile păzite cu stricteţe medievală, lipsite doar de podurile feudale, în schimb înzastrate cu telefonul modern, gata ori când a anunţa primejdia ameninţătoare, ci mai ales pentru a ţinti la forţele sufleteşti în cari aceşti străini au ştiut să se închidă dela unire încoace, ca într'o fortăreaţă, fără a lăsa să se bănuiască din afară nici cea mai mică mişcare nici cel mai mic plan de luptă, slobozind, doar când găsesc teren propice, săgetele lor înveninate de ură, şovinism, iredentism, etc. *în proprii lor ocrotitori.*

Unguri, Saşi, Cehi, Nemţi, Ruşi, Slovaci etc., foşti adepţi a lui Bela Kuhn, s'au refugiat în cuibul acesta, atraşi de bunavoinţa românească şi de protecţiile larg oferite de şefii lor, cari la rândule sunt tot de obârşie străină şi venetică, pentru ca sub scutul acestei societăţi, *cu firmă şi capital latin*, să sfideze şi să batjocurească ţara şi pe aceia, *pe spatele cărora s'au căpătuit.*

Iată ce elemente periculoase se ascund la noi sub masca făţărniciei, (în faţă se linguşesc, în spate ne biciuesc) elemente oricând gata de a sări în ajutorul duşmanului ce pândeşte momentul prielnic distrugerii noastre!

Iată cui dăm noi ospitalitatea!

Iată la cine e nevoit bietul muncitor manual şi intelectual român să cerşească de lucru, pentruca să fie respins cu perfidie şi nemernicie în favoarea elementelor streine, suspecte şi nevrednice dar cari nu au *marele defect de a fi român în ţara românească!*

Şi iată cine are îndrăsneala să ceară cetăţenia română, pentruca sub protecţia acesteia să submineze nebănuiţi de nimeni, interesele naţionale şi siguranţa statului român!

Dar pentru ca să fiu mai scurt şi ca să nu prelungesc prea mult tulburarea sufletească a celor ce sunt cu musca pe căciulă, voi termina cu câteva întrebări:

Dl Karl Negro, (director prin lipsă de concurs) ar putea să răspundă la întrebarea: oare de ce s'a văicărit la siguranţa din Cluj (unde a fest somat să dea lămuriri referitoare la recentul complot comunist din Ardeal) că n'ar găsi funcţionari români, când respinge regulat ofertele de serviciu româneşti, iar pe puţinii funcţionari români, îi persecută şi concediază pe motivul incapacităţii? Oare sunt mai capabili cofetarii, muzicanţii, menajerele şi goadele inferioare (scoase din armată) toţi de naţionalitate străină şi a căror şef are onoarea să se numească, decât elementele româneşti cinstite şi cu pregătiri speciale?

Dar Dl Beuthe (coleg servit şi devotat al domnului de mai sus)

ne-ar putea da lămuriri cu privire la prietenia d-sale cu toţi aceia ce s'au dovedit că ne sunt ostili? — Pentru ce le ia apărarea? In calitate de francez? pe baza aşa ziselor principii „Solvay"-niene? sau mai bine zis pentru a întări proverbul românesc „corb la corb nu scoate ochii"?

In al doilea rând, mai are Dl Beuthe curajul să afirme că a-şi fi „ridicule", ca atunci când am căutat să-i deschid ochii asupra celor ce se petrec aci, acum, când însăşi Siguranţa Statului mi-a întărit bănuelile, fără nici o intervenţie din partea mea? Mi se pare D-le Beuthe, „que nous avons change de role!"

O mică explicaţie din partea celor doi, trei slujbaşi, ce-şi zic români, în schimb unelte umile şi demne de clica în care au intrat: cum trebue să se comporte un bun cetăţean român, să-şi sacrifice interesele personale, fie chiar şi persoana sa, atunci când e vorba de siguranţa şi bunul mers al intereselor statului, sau să se unească cu duşmanii dovediţi ai ţării pentru a le lua chiar şi apărarea la nevoe, *asigurându-şi astfel starea materială şi consideraţia acestora?*

Şi însfârşit, repet şi eu întrebarea din ultimul număr al „Infrăţirii Româneşti": stiu oare D-nii Consilieri administrativi *români* ai socităţii: I. Răducanu, E. Goga, Dr. B. Munteanu, Chr. Tomulescu, de tot ce se petrece în umbra personalităţii lor? Dacă însă chemarea d-lor în această calitate este numai de a încasa tantimele, atunci mă simt ruşinat să-i numesc „români" pe acei ce nu fac altceva decât să *apere interesele lor şi a acelor streini în hora cărora au intrat!* Oare d-nii consilieri nu se simt puţin mai capabili, decât orice mediocritate, ca să dovedească, *că având puţină voinţă, poţi rupe hora în care ai intrat să joci, dând o întorsătură demnă şi cinstită mersului actual al lucrurilor?*

Crezând că prin publicarea acestor rânduri nu fac decât să informez cititorii români asupra unei triste stări de lucruri ce jicneşte sentimentul naţional, (necunoscută încă până acum,) vă mulţumesc anticipat pentru bunăvoinţa ce mi-o veţi arăta înserâ d în onor. „Infrăţirea Românească," cele de mai sus.

Primiţi vă rog, D-le Director, încredinţarea consideraţiunii ce vă păstrez.

Ocna-Mureşului 20 August 1926.

Ieronim Manta.

Cazul dela Teleneşti

Pentru cei cari acordă acestui caz o deosebită importanţă, privindu-l prin prizma unei doctrine serioase, care pune interesul naţiei deasupra oricărui considerent internaţional, gravitatea lui apare evidentă. Dacă pe ori-ce bun Român îl doare durerea fizică şi morală a învăţătorului Bodruga, nu e mai puţin adevărat că o nouă doză de perseverenţă a fost inoculată luptătorilor L. A. N. C., prin rigida verificare a pericolului jidovesc pentru ţara noastră.

Un învăţător Român a fost schingiuit de către jidanii din Satul lui Trotzky după toate preceptele talmudice. Un fapt care încleştă pentru un moment gurile tuturor; unora prin indignarea fără seamă pe care o vor exterioriza imediat, iar altora din obişnuinţa de a trece sub tăcere, tot ce nu le convin. In Basarabia tuturor acuzărilor şi tuturor curentelor subversive intreţinute de acei ce vor ce nu spun şi spun ce nu vor, natural s'a creat un curent de completă redeşteptare, care a cuprins pe mulţi din cei ce nu râvnesc la voturile tuturor scursurilor galiţiene.

Invăţătorul trăit în mijlocul ţăranului moldovean, eri apăsat de stăpâni şi azi de speculanţii întroduşi până în cabinetele oficiale, trebuia să simtă fiorul deşteptării naţionale.

Iată-l pe Bodruga adept al naţionalismului integral în mijlocul unui sat jidovesc. Atitudinea lui nu poate fi iertată de semiţii ce cred, poate indrituiţi, că tricolorul alb-albastru poate sau trebue să înlocuiască tricolorul românesc pe malul Nistrului. Cărbunele acoperit de declaraţiile de loaiulitate ale rabinului Ţirelsohn, trebuia să apară de sub cenuşe.

Ziua de 10 Mai nu reprezintă pentru primarul jidan nimic, căci cu nimic n'a contribuit nici el nici strămoşii lui la măreţia ei; din contra sărbătoarea sărbătorilor româneşti le este o piedică în tendinţa lor de completă subjugare a poporului român. Carte românească nu le trebue jidanilor din Ţeleneşti, căci nu au nimic comun cu limba aceasta şi mai ales că luptă din răsputeri pentru a nu avea nevoie de cunoştinţa ei.

Deaceea au dat atacul în ziua de 10 Mai contra unui învăţător român.

Dar tentaţirele unor jidani, fie cuiburile lor cât de compacte, ar putea fi înăbuşite sever şi cât de grabnic.

Dar de cine?

In ziua când Dl Prof Cuza ridică în Adunarea Deputaţilor această chestiune dureroasă, nimeni nu a găsit nemerit să se asocieze. Preotul, deputat al Orheiului, putea să aplaude adevărul când cu câteva săptămâni înainte făcea vizite canonice în sinagoga din Ieleneşti, unde cetea în cornul rabinului cu zâmbetul pe buze zilele de binecuvântată mană a diurnei şi tuturor avantagiilor unui guvernamental? Putea partidul „ţărănesc" să-şi exprime durerea când învăţătorul ţăranilor din patria lui Stere a fost batjocorit de jidani?

Nu, căci tremură mădulerele vajnicilor ţărănişti în faţa tunetelor şi fulgerelor lui Aristide Blank.

Matadorii naţionalismului sui-generis, fie ei regionalişti sau adepţi ai „omului de cauciuc," n'au găsit că titulatura de „naţional" al partidului fără program, dar cu doi şefi, incumbă datoria de a apăra pe cel batjocorit în sacra slujbă a interesului naţional.

Nimeni nu a îndrăznit căci cele câteva sute de mii de voturi jidoveşti, garantează dreptul de a te putea numi popular.

A rămas glasul preşedintelui L. A. N. C. răsplătit de aplauzile deputaţilor celor 125000 de Români şi satisfăcut în parte de declaraţia ministrului de interne, căruia îi dorim curaj.

Cazul Bodroga este dureros, dar şi o întâmplare fericită de a demasca complet presa „democrată" In timp ce ziarele „Universul" şi „Cuvântul" i-au dat importanţa cuvenită, Sărindarul a închis gura pentru a fi cunoscât şi de acei ce se mai îndoiau de ticăloşiile presei de pe strada ce va rămâne odioasă în istoria publicisticei româneşti. Dacă marele rabin din Iaffa află că s'au spart geamurile unui persiunat din Herţa, cazul dela Ţeleneşti rămâne necunoscut ziarelor ce au ca deviză „apărarea drepturilor omului şi garantarea siguranţei persoanei".

Să vadă azi oricine că democraţia presei jidoveşti este dusă până acolo unde asigură autocraţia poporului ales.

In faţa acestei complicităţi, în faţa provocării evidente, L. A. N. C. are datoria de a duce lupta până la capăt.

Glasuri româneşti din toate păr-

ţile ţărei cer satisfacţie pentru Bodruga şi pentru demnitatea raţională, călcată în picioare. Acei ce n'au precupeţit trupul pentru ţară şi veghează ca sufletul să nu le fie pângărit, cer dreptul la viaţă şi la stăpânire pentru acei pe care i-au desrobit şi apărat. Să ia seama samsarii cei conjunctivită şi infecta populaţie a ghetto-cerilor, de sub patronajul partidelor cu firme româneşti, să nu primească plata tuturor nelegiuirilor lor, într'o noapte al Sf. Bortholomeu.

Nu o dorim, dar în asemeni împrejurări o prevedem.

Poporul român e tolerant, dar când provocarea va întrece marginile răbdării, zăgazul se va rupe şi nimeni nu-l va putea acuza, căci a fost în *legitimă apărare*.

Ion Fotiade,
cand. Inginer.

printre cei mulţi şi umiliţi aplecându-şi urechea şi la freamătul codrului ce geme sub securea criminalului jidan, şi la scrâşnirile unui popor apăsat de lepra ce pozează în stăpân şi domn.

Se va convinge de sigur, că cu actualii satrapi administrativi — generalmente cozi de topor jidăneşti nu mai merge... numai aşa D-sa va putea fi reintegrat acolo unde i se hărăzise locul.

Gh. Pruteanu

Mai mult românism şi mai puţin politicianism

Să se fi schimbat oare atât de mult, el, copilul dela ţară, cântăreţul suferinţelor unui popor întreg, el în care îşi pusese nădejde un neam întreg!?!

Aceasta este întrebarea ce şi-o pun acei ce credeau că în fine a răsărit şi pentru ei soarele mult aşteptat; desiluzia e cu atât mai crudă cu cât au aşteptat în zadar.

Bătrânii, îşi şterg grăbit o lacrimă apărută în colţul ochiului aproape stins şi zic, dând din cap scutu ându-şi pletele argintii cu amărăciune: „l-am pierdut şi pe acesta, Dumnezeu şi-a întors iarăşi faţa dela noi; arginţii strălucitori ai lui Iuda şi-au ajuns scopul, au reuşit să'l ademenească".

Iată la ce întrebare şi răspuns, ajung toţi acei ce l-au ascultat, împreună cu noi, pe poetul Octavian Goga — actualul Domn Ministru de Interne — atunci când în Sala Teatrului Naţional din Cluj în cuvinte pline de duh şi de simţire a vorbit despre „Ideia Naţională".

Dar, de atunci, timpul şi-a urmat cursul său, multe foi din calendar au dispărut şi aşteptarea ni e zadarnică. — Acel ce ne vorbia atunci în cuvinte atât de simţite, ce te pătrundeau până la suflet, astăzi şi-a uitat vorba, el nu mai e pentru noi, e ca şi cum l-am fi pierdut. — El nu mai e astăzi decât meschinul politician, care-şi impune ca principiu uitarea şi care trage cu buretele peste tot ce făurise până acum, lăsând pradă deziluziei pe toţi cei ce prea se încrezuseră.

El astăzi este surd, nu mai aude freamătul codrului prădat de lifta spurcată jidovească, pe care altădată îl cânta în notele plângătoare, ce l-au făcut poetul neamului obijduit.

Nu aude nici murmurul şi nici scrâşnetul poporului, de lângă care se pare că s'a deslipit cu totul şi care sbate jefuit şi spoliat de stăpânul şi cârciumarul perciunat.

Rachiul ce'l toarnă, Românul pe gât, e cu mult mai amar, căci pe lângă otrava jidănească conţine şi veninul produs de cruda deziluzie încercată cu ocazia nădejdei ce şi-o pusese în el, în salvatorul poet.

In fine el astăzi nu vede cum Românii — umili funcţionari — trimişi ca spioni ai românismului tocmai pe la graniţele îndepărtate ale ţării sunt batjocoriţi şi huiduiţi de cine? de jidanii, lepre şi paraziţi, pentru ce? pentrucă simt româneşte şi lucrează pentru luminarea şi propăşirea acestui neam.

Toate acestea se petrec sub ochii autorităţilor administrative — prefect, poliţai, jandarm — însă cari închid ochii, naud, nu văd, orbiţi de strălucirea arginţilor jidăneşti ce miroase încă o sudoare românească. Ei, criminalii, nu-şi dau de seama că prin această forţă a lor, sunt asasinii unui neam ce nu va avea decât cuvinte de dispreţ pentru memoria lor.

Ştim din ce în ce mai alarmante, ce ne sosesc de pretudindeni, dovedesc cu prisosinţă că cuţitul ajunge la os.

Tolerarea mai departe a unor Români inconştienţi — funcţionari administrativi — cari se fac pentru un blid de linte unelte şi cozi de topor ale streinilor de neam şi sânge, ar fi ca şi cum am dori cu toţii aceasta, ca şi cum imposibili şi fatalişti ne-am aştepta un sfârşit predestinat.

De aceia, Români de inimă, cu simţiminte curat româneşti, ne îndreptăm gândul la Ministrul — poet şi-l rugăm ca măcar acum în ceasul al 11-lea să-şi aducă aminte de cele ce spunea când vorbea despre „Ideia Naţională".

Să se scoboare dela înălţimea scaunului D-sale şi să mai păşiască şi

In jugul Siomului

Un român ne trimite următoarele:

Am onoare a Vă comunica următorul caz: La 1 August a. c. am călătorit din Bucureşti cu acceleratul dela ora 13.

Acest accelerat are un vagon pentru Arad, un vagon pentru Sighet celelalte sunt pentru străinătate.

Trenul tixit. Pe culoare mai mulţi călători ca în compartimente, cu toatecă în toate compartimentele în loc de 6 erau 8 persoane afară de unul singur, care era rezervat şi în care în loc de 6 era numai o singură persoană cu 2 valize.

La încercările damelor şi ofiţerilor de pe culoar, cari voiau să între în acest compartiment cu un sămn de protestare dispreţuitor arăta avizul de pe uşe şi oprea întrarea.

Avizul era oficial cu următorul conţinut:

„Nr. 201.

Rezervat

pentru Rabinul Sion în vagonul de Sighetul Marmaţiei un vagon mic cl. I.

C. F. R.

St. Bucureşti St. Nord (stambilie lungă).

Semnarea indiscifrabilă".

Nefiind un întreg vagon mic cl. I. s'a rezervat un compartiment mare pare pentru un Rabin pe acel tren, care numai câte un vagon are pentru călătorii în interesul ţării.

Durere că în România Mare pe C. F. R. un rabin este în rang egal cu un ministru rezervându-se un vagon cl. I, iar ofiţerii şi funcţionarii superiori cu soţiile lor abia pe culoare au loc de stat câte 6—10 ore.

Cu deosăbită stimă:

Un călător.

INFORMAŢIUNI

Inţelegere deplină în sânul L. A. N. C. Şedinţa Marelui Consiliu al L. A. N. C. ţinută la Iaşi în zilele de 15—16 August a. c. a avut darul să confirme pe deplin spusele noastre din numărul trecut al revistei. Orice deosebire firească de păreri s'ar naşte vre-o dată în sânul L. A. N C., nici unul dintre membrii ei, devotaţi cauzei naţionaliste, nu va încerca să zdruncine temeliile organizaţiei. Liga nu merge spre descompunere după cum afirmă unele ziare şi unii indivizi nesatisfăcuţi în ambiţiile lor personale, ci dimpotrivă că s'a afirmat şi acum ca şi în totdeauna că o organizaţie pătrunsă nu numai de spiritul sacrificiului deplin ci şi de o disciplină rară.

Comunicatul dat de Marele Consiliu şi publicat în numărul de acum al revistei noastre, poate convinge pe oricine de lipsa de temeiu a calomniilor îndreptate împotriva L. A N. C. Luptătorii cauzei naţionale formează şi azi un zid puternic în jurul măreţei figuri a preşedintelui suprem, Dl prof. A. C. Cuza.

Ori-ce campanii duşmănoase, isvorâte din tendinţe streine de idealul nostru vor amuţi în faţa adevărului.

L. A. N. C. întruchipează şi pe mai departe speranţele Românilor întru înfăptuirea deplină a idealului naţional.

*

Guvernul Averescu lăudat de Jidani. In revista *Iüdische Presszentrale Zürich"* din 4 Iunie 1926, întâlnim laude la adresa Primului Ministru sub titlul *„Ministerpräsident General Averescu wil den Antisemitismus bekämpfen"*.

Pentru un bun Român nu se poate un certificat mai conpromiţător de cât lauda din gura Jidaului.

*

Biata Franţă stăpânită de Jidani! Aflăm din „Iüdische Presszentrale Zürich" din 30 Aprilie 1926 că înaltul comisar francez din Syria, *de Iouvenel,* a interzis răspândirea în limba arabă a *„Protocoalelor Inţelepţilor Sionului."* Jidanii au un enorm interes ca lumină să nu răsară din aceasta carte, şi guvernatorul Franţei s'a supus pretenţiei jidoveşti!

*

Reclamă jidovească, cu tendinţa de a ne umili. Cu prilejul înmormântării Mitropolitului Vladimir de Repta, s'a făcut greşala de a trece convoiul funerar înaintea Sinagogii din Cernăuţi, de a se opri acolo pentru ca Jidanii, prin glasul preotului lor să-şi exprime recunoştinţa faţă de acela care, a ştiut să ocrotească chiar pe Jidani în timpul urgiei răsboiului mondial, care a bântuit cu deosebită furie în Bucovina. Mulţumirea datorită amintirii Inaltului Prelat putea fi rostită, fără a se opri Ponvoiul înaintea Sinagogii. Ceremonialul a fost însă orânduit astfel, pentru ca Jidovimea cu o fală de parveniţi să poată trimbiţa în toată lumea, prin *„Iüdische Presszentrale Zürich"* din 7 Maiu 1926 următorul titlu, din care rezultă intenţia de a-şi face reclamă şi a ne micşora pe noi. Iată titlul: „Der Sarn des Metropoliten vor den Stufen des Jüdischen tempels" „(Coşciugul Mitropolitului înaintea treptelor templului judaic") Ce zice S. S. Patriarhul Dr. Miron Cristea, faţă de această manifestare jidovească, că tendinţa-i umilitoare?

*

Studenţii în drept: Ionel A. Mureşeanu, Ion I. Şerbu şi învăţătorul Al. Moja din Baia-Mare, daţi în judecată de către Consiliul de Răsboi al corpului 6 armată din Cluj, în baza art. 238 cod. pen. comun, combinat cu art. 17 şi 14 din legea „Noilor infracţiuni" datorită indicaţiunilor condamnabile al Poliţiei din Baia-Mare.

Pa ziua de 2 Sept. au fost citaţi la Consiliul de Răsboi, şi ascultaţi ca inculpaţi de către comisarul regal: Maiorul Dumitrescu Teodor, studenţii amintiţi, şi învăţătorul Al. Moja.

Făcându-se instrucţia, desbaterea urmează să se fixeze pe o dată ulterioară.

Cu aceasta dată au fost citaţi şi ascultaţi şi jidanii inculpaţi în litigiu

Cazul: Dr. Valer Pop, vice-prezident al L. A. N. C. deputat, Dr. Valer Roman secr. general al L. A. N. C, însoţiţi de studenţii în drept: Ionel a Mureşeanu şi Ion I. Şerbu, plecaţi în propagandă electorală în vederea alegerilor din primăvară, în ziua de 4 Mai s'au oprit în treacăt în Baia-Mare.

Aici s'a înregistrat o agresiune jidănească de o obrăznicie nemai pomenită, pe care însă din fericire, au plătit-o jidanii relativ destul de scump. Agresiunea s'a adresat direct Dlui Ionel A. Mureşeanu, de către cunoscutul bătăuşi recidivist, şi matador al jidanilor din Baia-Mare: Mozes Lazaroviciu. Cu toată musculatura puternică jidanul a incasat o păruială ce-şi va aminti-o multă vreme, datorită apărării iscusite şi la timp al colegului nostru Mureşeanu şi al ajutorului dat de mulţimea revoltată, de îndrăzneala nemai pomenită al jidanului, de-a atăca din senin pe un student român, poate pentru faptul că era înbrăcat în costum naţional.

Este de nepreţuit concursul Dl. înv. Moja, care deşi mai în vârstă şi cam bolnăvicios, fiind martor, „al agresiunii incalificative" nu s'a putut reţinea, fără să alerge în ajutorul studentului român, aplicând jidanului o lovitură de baston, decisivă.

— *Nu înţelegem gestul, poliţiei din Baia-Mare,* — căruia imediat i-s'a anunţat cazul, pentru-ca agresorii să fie pedepsiţi — *ce a determinat-o să procedeze atât de neromâneşte şi nedrept, înaintând actele la Consiliul de Război, relavând şi studenţii amintiţi şi pe învăţătorul Moja ca inculpaţi, alături de jidanul agresiv, — Lazarovici, când membrii L. A. N. C. sunt cei ce au făcut insinuarea, şi au cerut ca actele dresate momentan la faţa locului să fie înaintate organelor competente, ca pe viitor să fim feriţi de asemeni agresiuni.* Nu-şi aminteşte oare dl Poliţai de număroşi intelectuali români din localitate, cari s'au prezentat în biroul D-sale, pentru a protesta în contra provocării jidăneşti cu o justificătoare indignare, cerându-i măsuri urgente. In ziua desbaterii, de-odată cu sentinţa pe care va aduce-o judecata dreaptă a „Consiliului de Răsboiu," achitând pe învăţătorul Al. Moja, care din dragoste şi sentiment de altruism, în mod legitim a sărit în ajutorul unui student român, precum şi pe studenţii cari n'au alt păcat, decât că au îndrăsnit de a se apăra în